STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 02562

IN LIKHT FUN TOYRE

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ספר

אור עולם

אין דיזען ספר ווערט דערציילט דאס
גרויסקייט פון הרב הצדיק הגאון
והקדוש ר׳ אורי מסטרעליסק זצ״ל וואס
איז געווען בעקאנט אויף דער וועלט מיט
דעם נאמען „שרף״. פון זיין געבוירענהייט
אן ביז זיין פטירה:

5

כל הזכויות שמורות אצל
הוצאת אמונה
© Copyright 1969 by
M. G. & J. G.

EMUNA PUBLISHING
142 Rodney Street
Brooklyn, N.Y. 11211
388-8812 — 384-0002

אור עולם

אין דיזע געשיכטע ווערט ערציילט וויא הרב הקדוש ר' אורי מסטרעליסק איז געבוירין געווארען וואס ער איז בעקאנט מיט דעם נאמען „שרף":

אין דער שטאדט יאנוב האט געוואהנט איין מענטש מיט דעם נאמען ר' שמואל וואס ער איז געוועזין איין גרויסע בעל צדקה וואס עס איז ניט געוועזין קיין שום ארימאן וואס זאל ניט דורך גיין דורך דער שטאדט יאנוב ער זאל ניט עסין אין שלאפען בייא דעם ר' שמואל'ן אין דער ר' שמואל איז געוועזין בעקאנט אין דעם גאנצען געגענד. מיט זיין חסידות אין צדקה. אין דער ר' שמואל האט געהאט איין איינציגען זוהן וואס איז נפטר געווארען בייא זיין פאטערס לעבען. אין דעם ר' שמואל'ס זוהן האט נאך זיך איבער געלאזט איין קינד מיט דעם נאמען שרה. זעלבסט פערשטענדליך איז דאס קינד אויף געהאדעוועט געווארען בייא איהר זיידע ר' שמואל:

אויך אין דער שטאדט יאנוב האט דעמאלט געוואהנט איין יהודי זייער א שלעכטער מענטש. אין ער האט דעמאלט זייער פיהל צרות אהן געטוהן אללע מענטשען פון דער שטאדט יאנוב אין איבער דעם האבען איהם אללע מענטשען פון דער שטאדט יאנוב איהם זייער פיינד געהאט. אין האבען זיך פון איהם זייער דער וייטערד. אין וויא דער רשע האט איינמאהל דער זעהן דאס מיידיל רבקה איז זיא איהם זייער געפעלען אין ער האט זיא געוואלט נעמין פער איין וייב, נאהר בעוייל ער האט געוויסט אז דער ר' שמואל וועט איהם ניט וועלען געמען פער זיין איינקיל רבקה. האט ער זיך מיישב געוועזין אין ער איז געגאנגען צו דעם פריץ וואס ער האט געהאט צו שאפען איבער דער שטאדט אזוי וויא עס איז דעמאלט געוועזען וואס יעדער פריץ האט געהאט צו שאפען איבער דער שטאדט. אין ער האט געמעגט טוהן מיט דיא מענטשען פון דער שטאדט וואס ער האט נאהר געוואלט. אין דער רשע האט געזאגט

צו דעם פריץ אזוי ווי ער האט זייער ליעב דעם פריץ אין וויל שטענדיג דעם פריץ'ס טובה כדי דיא יודען זאלען אפגעבען אללע פאדאדקיס דעם פריץ. אין איבער דעם האבען איהם דיא יודען זייער פיינד אין ווילען זיך ניט מיט איהם משדך זיין. אין איבער דעם בעט ער דעם פריץ אז דער פריץ זאל זעהן אז דער ר' שמואל זאל איהם געבען זיין איינעקעל רבקה פער איין ווייב:

וויא דער פריץ האט דאס דערהערט איז ער זייער ביין געוואהרען אין האט פערשטאנען אז דעם רשע'ס רייד זענען אמת אין האט תיכף געשיקט נאך דעם ר' שמואל'ן אין האט בעפוילען אז ער זאל תיכף געבען זיין איינעקיל רבקה'ן צו דעם מסור פער איין ווייב. אין וויא דער ר' שמואל האט דאס דערהערט איז איהם זייער ניט גוט געוואהרען אויף דעם הארץ, אין האט גיענטפערט דעם פריץ אדוני השר וואס דיא וועסט מיך הייסען טוהן וועל איך טוהן אין וויא פיהל געלד דיא וועסט מיך הייסען געבען וועל איך דיר געבען. נאר וואס דיא פארלאנגסט פין מיר אז איך זאל געבען מיין איינעקעל רבקה צו אזוי איין מסור דאס קען איך ניט:

זעלבסט פערשטענדליך איז דער פריץ זייער ביין געוואהרען אויף דעם ר' שמואל'ן אין האט איהם געהייסען שלאגען. אין דעם פריק'ס קנעכט האבען איהם אזוי פיהל געשלאגען ביז ער איז בעפאלען אין חלשות. נאך דעם האבען זייא איהם אהיים געטראגען אין ער איז גילעגען צו בעט עטליכע טעג אין איז געשטארבען פון דעם שלאגען:

אין אזוי וויא דער ר' שמואל איז געשטארבען אין עס איז נאר איבער געבליבען דאס איינעקעל רבקה ביסלעך וויים האט רבקה אויף גיגעסין דאס גאנצע פערמעגען וואס איהר זיידע ר' שמואל האט איהר איבער געלאזט, אין רבקה האט געמוזט ארבייטען זייער שווער אויף איהר שטיקעל ברויט, אבער צום בעדויערען האט זיך דער רשע דער מסור זיך נאך ניט געקילט וואס איבער איהם איז דער ר' שמואל געשטארבען און האט אלעס געזוכט מיטלען ווי אזוי רבקה'ן צו בעקומען:

איינמאהל איז ער געקומען צו רבקה'ן ביי נאכט און האט געוואלט צוברעכען די טיהר ווי רבקה איז געשלאפען, אבער דאס מיידעל רבקה האט אנגעהויבען צו שרייען ביז עס איז זיך צוזאמען געקומען פיהל מענטשען פון דער שטאדט ביז דער רשע איז פון דארט אנטלאפען

אַנטלאָפען, אָבער דער רשע איז תיכף צוריק געקומען און האָט געזאָגט
צו די מענטשען פון דער שטאָדט, נאָך דעם וואָס איך האָב
געטוהן אַלעס נאָר וואָס איך האָב געוואָלט שרייט זי נאָך הילף,
אָבער נאָך וואָס האָט זי דערפעהר נישט געשריגען. און ווי די צדיקת
רבקה האָט דאָס דערהערט ווי דער רשע האָט אויף איהר אַרויסגעלאָזט
אַ שם רע האָט זי זיך זייער געשעהמט, האָט זי זיך מיישב געווען און
האָט אויספערקויפט איהרע אַלע זאַכען און איז אַוועק געפאָהרען פון דער
שטאָדט און האָט זיך פערדינגען צו איין אַרענדאַר פאַר איין משרת:
דער אַרענדאַר איז געוועזען זייער אַ ירא שמים, און ווי ער האָט
געזעהן ווי די צדיקת רבקה פיהרט זיך אָרענטליך אויף איז איהם
זייער געפעלען, האָט ער זיך אויף געפאַסט אַז ער זאָל זעהן רבקה'ן
אַ טובה צו טוהן און ער זאָל זעהן פאַר אירעט וועגען אַ חתן און זאָל
אויסהאַלטען כל הצטרכות החתונה, און אַזוי ווי עס איז בעווּסט קומען
אין איין קרעטשמע בעלי עגלות ווען זיי פאָהרען פון איין שטאָדט אין
דער צווייטער, און אין דער קרעטשמע רוהען זיי זיך אָפּ און רוהען אָפּ
זייערע פערד. און די בעלי עגלות פלעגען דאָרט אין דער קרעטשמע
אָפּדאַווענען און אָפּעסען. און צווישען די בעלי עגלות וואָס פלעגען
קומען אין די קרעטשמע פלעגט דאָרט קומען איין יונגער בעלי עגלה מיט
דער נאָמען ר' פנחס, דער בעל העגלה פנחס האָטשע ער איז נישט געוועזען
קיין בן תורה נאָר פונדעסטוועגען איז ער געווען זייער איין פרומער מאַן
וואָס ער האָט זיך אויסגעצייכענט מיט זיין פרומקייט קעגען די רעשט
בעלי עגלות, און דער אַרענדאַר האָט דאָס אַלעס געזעהן, האָט ער
אָנגעהויבען צו רעדען אַז פנחס זאָל נעמען זיין דינסט רבקה פאַר איין
ווייב, און די חתן וכלה זענען איינגעגאַנגען אויף דעם און מען האָט
למזל תנאים געשריבען:

אָבער דער מסור ווייא ער האָט גיהערט אַז רבקה איז איין כלה
געוואָהרען איז ער תיכף געגאַנגען צוא דעם חתן אין האָט
אויס גערעדט אויף דייא צדיקת רבקה אַללעס נאָהר וואָס ער האָט גיקענט
ריידין, אין בעוויל איבזער חתן פנחס האָט געוואָלט איין ארענדליך
ווייב איז ער תיכף געפאָהרען צו דעם אָרענדאַר אין האָט פער לאַנגט אַז
מען זאָל מיט איהם אָפּ לאָזין דעם שדוך, אין ווייא דייא כלה האָט דאָס
גיהערט האָט זיא זייער אָהן געהובען צוא וויינען, אין אַזוי ווייא דער
חתן פנחס האָט גירעדט מיט דעם אַרינדאַר וועגען אָפּ לאָזען דעם שדוך

אור עולם

איז אהן געקומען אשליח אין האט געזאגט אז אזו ווי דער רבי ר׳ בער ממעזריטש פאהרט אדורך דורך אייער קרעשטמי וויל ער זיך אביסעל אפ רוהען דא ביי אייך אין קרעטשמי :

און אזוי וויא דער ארינדאר האט דער הערט אז דער רבי ר׳ בער קומט אהן האט מען תיכף אהן געגרייט איין חדר וויא דער רבי ר׳ בער זאל זיין בעוויל זיין נאמען האט שוין דעממאלט גע׳שמט אויף דער וועלט. האט זיך דער חתן מיישב גיוועזען אז ער וועט דעם רבי׳ן ר׳ בער אללעס דער ציילען, אין אזוי וויא דער רבי ר׳ בער איז געקומען איז דער חתן פנחס צו איהם אריין געגאנגען אין האט נאך ניט געהאט געשטעלט דיא פיס אויף דיא שוועל, האט דער רבי ר׳ בער געזאגט צוא דעם חתן פנחס דיא אלע רייד וואס מען האט דיר דער ציילט דאס איז אלעס שקר זי איז איין כשר קינד אין זי וועט מיט דיר האבען כשרע קינדער :

נאך דער חתונה האט דיא צדיקת רבקה ניט געקאנט וואהנען מיט איהר מאן פנחס בעוויל ער איז בעוועזען איין פראסטער מענטש האט זיא זיך געוואלט מיט איהם גט׳ן. נאהר בעוויל דיא חתונה איז גיוועזען דארך דעם רבי׳ן ר׳ בער איז זיא יעצט אויף געפאהרען צוא דעם רבי׳ן ר׳ בער ער זאל איהר געבען איין עצה וואס זיא זאל טוהן, אין אזוי וויא זיא איז געקומען צום רבי׳ן ר׳ בער אין האט איהם אלעס דער ציילט. האט דער רבי ר׳ בער איהר גיענטפערט אז זיא זאל זיך מיט איהם ניט גט׳ן בעוויל עס וועט פין זייא ארויס קומען זייער א טייער קינד וואס ער וועט פעלייכטען דיא וועלט מיט זיין תורה אין חסידות וואס עס וועט זיין צו איהם ניט זיין קיין גלייכין אין זיין דור, אין וויא דיא צדיקת רבקה האט דאס דער הערט איז זיא אהיים געפאהרען אין האט זיך אהן געהויבען צוא הייליגען מיט כל מיני קדושה וטהרה, אין אזוי וויא זיא איז מעוברת געוואהרען איז זיא ווייטער געפאהרען צוא דעם רבי׳ן ר׳ בער אין אזוי וויא זיא איז אריין געקומען צוא דעם רבי׳ן ר׳ בער האט זיך דער רבי ר׳ בער פער איהר אויף גישטעלט אין האט זיא גיבענטש :

און דאמאלט איז גיוועזען בייא דעם רבי׳ן ר׳ בער הרב מנעסכיז האט דער רב מנעסכיז געפרעגט דעם רבי׳ן ר׳ בער וויא קומט דאס אז ער זאל זיך אויף שטעלען פער איין אשה האט דער רבי ר׳ בער איהם גיענטפערט ניט פער איהר האב איך מיך אויף גישטעלט נאהר

פער

פער דעם קינד וואס זיא איז מיט איהם מעוברת האב איך מיך אויף געשטעלט וואס ער וועט פער לייכטען דיא גאנצע וועלט מיט זיין תורה אין חכמה, אין עס איז אזוי געוועזען אין זיא האט גזעהאט דעם היילעגען צדיק וקדוש הרבי ר' אורי מסטרעליסק וואס דיא וועלט האט איהם גערופען מיט דעם נאמען „שרף" וואס ער איז געוועזען גלייך צוא איין מלאך אלקים, זיין זכות זאל אינץ בייא שטיין מיר זאלען זוכה זיין צוא זיין לעכט במהרה בימינו אמן:

און דיזע געשיכטע ווערט ערציילט דאס געבוירען שאפט פון רבינו הקדוש ר' אורי מסטרעליסק זי"ע:

ווען דער היילעגער רבי ר' אורי מסטריליסק האט אנגיהויבען צו שיינען אויף דער וועלט מיט זיין גרויסקייט, האט ער געזאגט פאר זיינע חסידים מיט דיזען לשון: אזוי וויא יעדען איז בעוויסט איז מיין פאטער געוועזען איין בעל עגלה נאכהער איז ער געווארען א שניידער אין האט געוואהנט אין אדארף, אין דיזען דארף האבען זיך נישט געפונען קיין מנין יודען מען זאל קאנען דאווינען בעזאמען, אין איך בין אין דיזען דארף געבוירען געווארען, אין דאמאלס איז מיין פאטער געוועזען זייער ארים אין האט נישט געקאנט אהן גרייטען דאס מינדעסטע אויף דעם ברית. און א חוץ דעם האט ער נישט געקריגען קיין מנין יודען וואס זאלען ארויס פאהרען אין דארף אריין אויף דעם ברית. און צוא דינגען מענטשען פאר געלד, אזוי וויא דאמאלס איז דער מנהג געוועזען בייא דיא דערפס לייט, איז ער נישט געוועזען בכח, אין דאס זעלבסט פארשטענדליך אז מיין פאטער ז"ע האט דערפון געהאט גרויס עגמת נפש און ער האט זיך גיט געקאנט קיין שום עצה געבען:

ווען עס איז געקומען דער טאג פון ברית איז מיין פאטער געגאנגען אויף דעם וועג וואס גייט אין שטאדט אריין צוא זעהן אפשר וועט דארט אנפאהרען וועלכער יוד פון שטאדט וועט ער איהם בעטען ער

ער זאָל מיט איהם אַרויס גיין אין דאָרף אריין זיך מצרף זיין צוא מנין. אָבער ער איז אַזוי גישטאַנען עטליכע שעה און ער האָט נישט גיזעהן קיין שום יוד. עס איז שוין גיהאַט פערבייאגיגאַנגען אַ האַלבער טאָג און ער האָט נאָך אַלץ נישט גיהאַט קיין מנין. האָט מיין פאָטער זייער אָנגיהויבען צוא וויינען און בעטען בייא השי"ת אַז ער זאָל איהם ציא שיקען עטליכע יודען כדי ער זאָל קאָנען מאכען דעם ברית:

אַזוי ווייא ער שטייט אַזוי פאַרטראַכט אין זיין גיבעט. פולצינג פאָהרט אָהן אפיהר און זיא דערנענטערט זיך צוא איהם. ער האָט באַלד דערקענט אַז דאָה פאָהרען יודען. און ווייא דיא יודען האָבען גיזעהן אַז ער וויינט זייער זענען זייא צוא געפאָהרען בענטער צו איהם און האָבען איהם גיפרעגט וואָס וויינסט דיא, האָט ער גיענטפערט, פאַר וואָס זאָל איך ניט וויינען אַז עס איז מיר גיבוירען גיוואָהרען אַ זוהן און היינט דאַרף זיין דער ברית. אין בייא מיר אין דאָרף געפיגט זיך נישט קיין מנין יודען. אין איך שטייא שוין דאָה העכער אַהאַלבען טאָג און איך זעה ניט קיין שום יוד דאָרך פאָהרען. און אַחוץ דעם אַלעם בין איך זייער אָרעם און האָב נישט דאָס מינדעסטע אָנגיגרייט אויף דעם ברית:

ווייא דיזע מענטשען האָבען דאָס דער הערט, האָבען זייא ציא איהם גיזאָגט זאָרג נישט. מיר זענען מחותנים. מיר פאָהרען פון אַחתונה אין מיר האָבען מיט זיך לעקעך און בראָנפען און איינגימאַכטץ. און עס איז אויך דאָה צווישען אינז אַ רב מיט אַ חזן, מיר וועלען פאָהרען צוא דיר און דיא וועסט מאַכען דעם ברית בשמחה אין מיט פיהל פרייד אין מיר וועלען מאַכען אַ סעודה אַזוי ווייא בייא דעם גרעסטען גביר:

נאָך דעם וויא דער הייליגער רבי ר' אורי מסטרעליסק האָט גיענדיגט דיזע מעשה האָט ער גיזאָגט ציא זיינע חסידים. איהר ווייסט אַז דער סנדק איז גיוועזען אברהם אבינו, דער רב איז גיוועזען משה רבינו, און דער חזן איז גיוועזען דוד המלך, אין מען האָט זייא צוראָב גישיקט פון הימעל. בעוויל השי"ת האָט דערזען מיין פאָטערס גיוויין. זי"ע ועכי"א:

אין דיזע געשיכטע ווערט ערציילט דאס התנהגות פון רבינו הקדוש ר׳ אורי מסטרעליסק ווען ער איז נאך גיוועזען איונגעל:

ווען דער הייליגער רבי ר׳ אורי מסטרעליסק איז נאָך גיווען אַקליין יונגעל, איז ער אַמאָהל גיזעסען לעבען זיין פאָטער, ווען דער פאָטער איז גיוועזען באַשעטיגט ביי א איין אַרבייט. פלוצלינג האָט דאָס קינד אָנגיהויבען צוא וויינען, האָט דער פאָטער איהם גיפרעגט נאָך וואָס וויינסט דיא, האָט ער גיענטפערט. איך וויין אויף גלות השכינה, האָט זיך דער פאָטער זייער פאַר ווינדערט אויף זיינע רייד און האָט גיזאָגט, איך זעה אַז דאָס קינד וועט זיין זייער אַ גרויסער געטליכער מאַן:

ווען דער רבי ר׳ אורי מסטרעליסק איז אַביסעל גרויס געוואָרען און מען האָט שוין געדאַרפען אַ מלמד פאַר זיינעט וועגען, און זיינע עלטערען האָבען דאָך געוואָהנט אין דאָרף, האָבען זיי דאַדורך זיך געמוזט אויסציהען פון דאָרף אין שטאָט אַריין, און זיי האָבען זיך באַזעצט אין שטאָדט יאַנוב, נאָר זיינע עלטערען זענען געווען זייער אָרים האָבען זיי נישט געקאָנט פאַר איהם צאָהלען קיין מלומד געלד, און אומזיסט האָט קיין שום מלמד נישט געוואָלט אַריין נעמען קיין תלמיד, האָבען זיינע עלטערען דערפון געהאַט גרויס עגמת נפש:

אין דיזער צייט האָט געוואָהנט אין דער שטאָט יאַנוב איין גרויסער גביר, וואָס דיזער גביר האָט געהאַט אַ זוהן אין די זעלבע יאָהרען וואָס דער רבי ר׳ אורי מסטרעליסק, האָט דער גביר אַהיים גענומען צו זיך אַ מלמד ער זאָל לערנען מיט זיין זוהן, און ווייל דעם גביר׳ס זוהן האָט געהאַט זייער אַ שלעכטען קאָפּ, האָט דער גביר געבעטען ביי דעם מלמד ער זאָל לערנען מיט דעם רבי׳ן ר׳ אורי מסטרעליסק כדי דער ר׳ אורי זאָל איבערחזר׳ן מיט זיין זוהן דאָס לערנען וואָס זיי האָבען געלערענט ביי דעם מלמד:

פון דיזען מלמד האָט דער הייליגער רבי אורי מסטרעליסק זייער פיהל געליטען, ער פלעגט איהם פיהל מאָל שלאָגען ביז עס איז פון איהם גערינען בלוט, בעוויל דער מלמד האָט געוויסט אַז ער לערענט מיט איהם אומזיסט, דורך דעם פלעגט ער איהם אַנטוהן געברויגטע צרות,

און

און ווי זיינע עלטערען האבען געזעהן דאס אכזריות פון מלמד, האבען זיי שוין נישט געוואלט שיקען זייער זוהן צו איהם לערנען, און האבען געזאגט אז השם יתברך וועט אונז צושיקען איין אנדער אָרט מיר זאלען קאָנען שיקען אונזער זוהן לערנען:

און עס איז טאקי אזוי געווען, השם יתברך האט איהם צוגעשיקט איין אנדער אָרט צו לערנען, אין א דאָרף נישט ווייט פון יאנוב האט דאָרט געוואָהנט א ארענדאר וואס האָט געהאלטען א עקסטרע מלמד פאר זיין זוהן, האָבען זיינע עלטערען ביי איהם געפועל'ט ער זאל לאָזען זיין זוהן אויך לערנען צוזאמען מיט זיין זוהן, און פון דאמאלס אָן פלעגט ער אלע טאָג גיין פון שטאָדט אין דאָרף אריין לערנען, סיי זומער סיי ווינטער, ער האט גאר נישט געקוקט אויף דעם שלעכטען וועטער פון דרויסען, און אויף דעם וואס עס איז איהם אויסגעקומען צו גיין דורך פעלדער און וועלדער, נאָר ער פלעגט אלע טאָג גיין מיט גרויס חשק לערנען:

דער פאָטער זיינער פלעגט איהם אלע טאָג מיט נעמען אין שוהל אריין דאווענען, איינמאהל האט זיך געטראָפען אז דער פאָטער האָט איהם מיטגענומען אין שוהל אריין דאווענען און האָט איהם פארגעסען אהיים צו נעמען, דער שמש פון שוהל האָט איהם נישט געזעהן, ווייל ער איז געשטאנען אין א ווינקעל און געדאווענט, און האָט פארשלאָסען די שוהל און איז אוועק געגאנגען, די עלטערען האָבען איהם א גאנצע נאכט ארום געזוכט אין דער גאנצער שטאָדט און האָבען איהם נישט געפונען, דעם פאָטער איז נישט איינגעפאלען אז ער איז פארבליבען אין שוהל, נאָר הערשט אין דער פריה ווען דער שמש האָט געעפענט די שוהל האָט ער איהם נאך געטראָפען שטיין אין ווינקעל דאווענען די שמונה עשרה פון מעריב:

ווען דער רבי ר' אורי איז אלט געוואָרען דרייצען יאָהר איז ער שוין געווען באוואוסט מיט זיין שארפען מוח ארום דעם גאנצען געגענד, און נאכהער ווען ער איז אלט געוואָרען פופצען יאָהר איז ער שוין געוואָרען זייער גרויס אין לערנען און פלעגט לערנען מיט זיינע חברים, און אויך פלעגט ער פיהל מאָהל גיין אין א שטעטיל נאָענט פון זיין שטאָדט צו לערנען דאָרט מיט בחורים:

צווישען די צוויי שטעטלעך וואָס דער רבי ר' אורי פלעגט גיין דאָרט לערנען, האָט זיך געפונען א דאָרף, אין דעם דאָרף האָט

געוואהנט

געוואָהנט אַ פּריץ זייער אַ רייכער, און ער האָט געהאַלטען ביי זיך אַ משומד פאַר אַ זשאַנצע ער זאָל אַכטונג געבען אויף זיינע געשעפטען, דיזער פריץ פלעגט אָפט האָבען וויכוחים מיט דעם משומד, און ווען דער פריץ פלעגט זעהן אַלע טאָג דעם רבי'ן ר' אורי דורך גיין דורך זיין דאָרף זייער פאַרטיפט אין זיינע געדאַנקען, האָט ער געזאָגט צום משומד, דעם בחור וועם אַמאָהל זיין זייער גרויס, ווי דער משומד האָט דאָס געהערט, האָט ער אָנגעהויבען מבזה צו זיין אַלע יודען פאַר דעם פריץ, אז קיין שום יוד האָט נישט קיין וויסענשאַפט אין וועלטליכע חכמות, והא ראיה, רוף אַהער דעם בחור און רעד מיט איהם וועסט די זעהן אַז ער ווייסט גאָר נישט פון וועלטליכע זאַכען:

אַמאָהל האָט זיך געטראָפען ווען דער בחור איז פרייטאָג צוריק אַהיים געגאַנגען אין זיין שטאָדט אריין און ער איז דורך געגאַנגען דורך דעם דאָרף און ער איז געווען זייער פאַרטיפט אין זיינע געדאַנקען אַזוי ווי זיין שטייגער איז שטענדיג געווען, האָט אים דער פריץ צוגערופען צו זיך, נאָר דער בחור ווייל ער איז געוועזען זייער פאַרטיעפט אין זיינע געדאַנקען האָט נישט געהערט צו דער פריץ האָט איהם גערופען, האָט דער משומד אָנגעהויבען צו שפעטען פון דעם בחור, און דערווייל האָט זיך דער בחור געגעבען אַ קוק אום האָט ער געזעהן דעם פריץ, און ווי דער פריץ האָט איהם גערופען נאָך אַמאָהל איז ער באַלד צוגעגאַנגען צו איהם, האָט איהם דער פריץ געפרעגט פאַר וואָס ער איז נישט באַלד צוגעגאַנגען צו איהם ביי דעם ערשטען מאָהל רופען, האָט דער בחור זיך פאַרענטפערט אַז ער האָט נישט געהערט מען זאָל איהם רופען ווייל ער איז געווען זייער פאַרטראַכט אין אַ שווערען פּלפּול, דער פריץ האָט מיט איהם אָנגעהויבען צו רעדען האָט ער געזעהן אַז ער איז אַ גרויסער חכם איז ער איהם זייער געפעלען געוואָרען, און ווי דער משומד האָט דאָס געזעהן האָט ער אָנגעהויבען צו לעסטערען די היילינגע תורה און האָט געזאָגט צום בחור, ווי איך זעה דיין קלוגשאַפט וואָלט פאַר דיר פיהל גלייכער געווען זיך צו לערנען אין אַנדערע וויסענשאַפטען, נישט אין דער תורה:

דער דאָזיגער בחור האָט איהם געענטפערט מיט דיזען לשון: מיר האָבען גענומען די תורה אויף דעם באַרג סיני אין געגענוואַרט פון אַלע יודען, און אַלע יודען זענען בעשטאַנען אויף דער תורה, און מיר האָבען געהערט גאָטס קול רעדען בשעת ער האָט אונז געגעבען די

תורה

תורה, דעריבער אז די הייסט פארלאָזען די תורה קאָנען מיר זי ניט פארלאָזען נאָר אויף דעם זעלבען אופן אַזוי ווי מען האָט זי אונז געגעבען, דהיינו, אין געגענווארט פון אַלע יודען און אלע יודען זאלען בעשטיין דערויף, און מען זאָל הערען גאָטס קול אַז ער וועט זיי געבען אַ נייע תורה, דאַמאָלס וועלען מיר פארלאָזען די תורה, אָבער ווי לאַנג עס איז נישט אַזוי געווען קאָנען מיר נישט פארלאָזען די תורה, דער משומד איז געבליבען זייער פארשעמט פאר דעם פריץ ווייל ער האָט נישט געוויסט וואָס צו ענטפערען אויף דיזע רייד, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

אין דיזע געשיכטע ווערט דערציילט די חתונה פון רבינו הקדוש ר׳ אורי מסטרעליסק זכותו יגן עלינו:

דער הייליגער צדיק ר׳ אורי מסטרעליסק ז״ל האָט חתונה געהאַט, זיין פרוי פריידא ע״ה איז געוועזען אַ גרויסע צדיקת, זי פלעגט טוהען אַלע שווערסטע ארבייטען אַבי דער מאַן זאָל זיצען און לערנען, און זי האָט איהם מפרנס געוועזען, אַ קורצע צייט נאָך דער חתונה זענען זיי אַוועק פון דער שטאָדט יאַנוב קיין לעמבערג דאָרט צו וואָהנען, כדי דאָרט צו זוכען זייער פרנסה, דאָרט אין לעמבערג האָבען זיי זיך געדינגען אַ קעלער שטוב זייער אַ ענג באַוואָהנונג, ווייל זיי האָבען נישט געקענט קומען צו אַ גרעסערע וואָהנונג ווייל זיי זענען געווען זייער אָרים, און די צדיקת פריידא ע״ה האָט אָנגעהויבען צו האַנדלען מיט גריבוואַרג און האָט דערפון פארדינט אויף טריקען ברויט, און דער רבי ר׳ אורי פלעגט זיצען בייטאָג און ביינאַכט על התורה ועל העבודה, און קיין שום מענטש האָט נישט געוויסט פון זיין דהקות בעוויל אויפ׳ן פנים האָט מען איס נישט דערקענט, ווייל ער פלעגט שטענדיג זיין פרייליך:

נאָכהער ווען עס איז איהם געבאָרען געוואָרען אַ זוהן דער הייליגער צדיק ר׳ שלמה זצ״ל, האָט דער רבי ר׳ אורי מכבד געווען מיט סנדקאות דעם גביר ר׳ לייב מימעלעס, וואָס ער איז געווען דעם לובלינער רבינ׳ס שוואָגער, דער ברית איז געוועזען אין בית המדרש, נאָך דעם ברית איז דער סנדק און דער מוהל און נאָך מענטשען געגאַנגען

צו

צו איהם אויף אַ סעודת מצוה, נאָר ווי זיי זענען אריין געקומען אין שטוב און האָבען געזעהן דאָס אָרימקייט, זענען זיי זייער דערשראָקען געוואָרען:

די רביצען האָט דערזעהן דעם עולם אַריין קומען, האָט זי זייער אָנגעהויבען צו וויינען, ווייל זי האָט זיך זייער געשעמט וואָס זי האָט ניט מיט וואָס מכבד צו זיין די אורחים, און דער בעל ברית איז געשטאַנען זייער פריילעך וואָס ער האָט זוכה געוועזען מל צו זיין זיין זוהן, נאָר ווי ער האָט דערזעהן דעם צער פון דער רעביצען, האָט ער זי געטרייסט און געזאָגט, אויב ווייל מיר האָבען נישט קיין פרנסה בריות דעריבער זאָלען מיר זיך נישט פרייען מיט אונזער זוהן, און וואָס מיר האָבען זוכה געווען צו אַזאַ גרויסע מצוה:

די מענטשען וואָס זענען געווען אויף דעם ברית האָבען יעצט זיך דערוויסט פון זיין אָרימקייט, וואָרען ביז יעצט האָבען זיי נישט געוויסט אַז ער איז אַזוי אָרים, האָבען זיי באַלד צוגעגרייט אַ סעודה אַזוי ווי ביי דעם גרעסטען גביר, און זיי האָבען זיך זייער משמח געווען:

אויף דעם צווייטען טאָג נאָך דעם ברית האָט דער גביר ר' לייב מימעלעס געפרעגט דעם רבי'ן ר' אורי פון וואַנען ער דערנערט זיך, האָט איהם דער רבי געענטפערט: איך האָב צוויי קוה, פון דיזע צוויי קוה שפייז איך מיך מיט מיין בני בית, און ווייל דער גביר ר' לייב האָט געוואָלט מהנה זיין דעם רבי'ן ר' אורי חסיד, האָט ער אָנגעזאָגט אין שטוב אַז מען זאָל ביי קיינעם נישט קויפען קיין מילעך נאָר ביי אורי חסיד, נאָר ווי פאַרווינדערט איז ער אָבער געוואָרען אַז ווען זיין משרתות איז געגאַנגען צו ר' אורי'ן קויפען מילעך האָט זי געטראָפען די רביצען אין שטוב און האָט זיך געהייסען געבען מילעך, די רביצען האָט זי אָנגעקוקט, זי האָט גערעכענט אַז זי מאַכט פון איהר אַ שפּאַס, די משרתות האָט געזעהן אַז די רביצען פאַרווינדערט זיך זייער, האָט זי געענטפערט, מיין בעל הבית האָט מיר אָנגעזאָגט אַז איך זאָל אין ערגיץ נישט קויפען קיין מילעך נאָר ביי אייך, האָט די רביצען געזאָגט, ביי מיר אין שטוב איז צייט מיין חתונה נאָך נישט געזעהן געוואָרען קיין טראָפען מילעך:

די משרתות איז אַהיים געגאַנגען און געזאָגט דעם בעל הבית אַז עס איז אַ ליגען, ביי דעם אורי חסיד געפינט זיך נישט קיין קוה, און די רביצען זאָגט אַז זייט איהר חתונה האָט זי נאָך נישט געהאַט אין שטוב

קיין

קיין טראָפען מילעך, האָט זיך דער בעל הבית זייער פארווינדערט, ווי פאלט דאס אויס ר׳ אורי חסיד זאָל איהם זאָגען אזא ליגען, ווארום ער האָט געוויסט אז ער איז זייער איין ערליכער מאן מן הסתם אז ער האָט געזאָגט אז ער האָט צוויי קוה מוז זיין אמת:

נאָך דעם ווי דער גביר האָט געטראָפען דעם רבי׳ן ר׳ אורי אין בית המדרש, האָט ער איהם געפרעגט, ווי פאלט איהר אויס צו זאָגען אזא ליגען אז איהר האָט צוויי קוה און פון דעם זענט איהר אייך מפרנס, און איך האָב געשיקט צו אייך נאָך מילעך האָט די רביצען געענטפערט אז זי האָט נישט קיין מילעך, האָט דער רבי ר׳ אורי געענטפערט, חס וחלילה, איך זאָג נישט קיין ליגען, דאָס זענען די צוויי קוה וואס איך בין מיך מפרנס: „כי״ בו ישמח לבנו, „כי״ בשם קדשו בטחנו, פון דיזע צוויי קוה (כי) האָב איך מיין חיונה, פון דאמאלס אָן פלעגט דער גביר ר׳ לייב מימעלעס שיקען כסדר אלע טאָג זיין פרנסה פארבארגען דער רבי זאָל נישט וויסען, ווארען ער האָט נישט געוואָלט נעמען קיין אומזיסטע געשאנקען:

אין א צייט ארום האָט ער אָנגעהויבען צו פאָהרען צו רבי׳ס, כדי ער זאָל זיך אויסקלויבען א רבי׳ן וואס ער זאָל צו איהם כסדר פאָהרען, צום ערשטען איז ער געפאָהרען קיין ליזענסק צום רבי׳ן ר׳ אלימלך זצ״ל און איז דאָרט אָפגעזעסען א צייט און איז פון דאָרט אוועק געפאהרען קיין אוסטרהא צום רבי׳ן ר׳ ייב״א זצ״ל:

ווען דער רבי ר׳ ייב״א האָט זיך געזעצט עסען זיין נאכט עסען האָט ער געבעטען דעם רבי׳ן ר׳ אורי זצ״ל ער זאָל אויך עסען מיט איהם, האָט ער איהם צוליעב געטוהן, בשעת דעם עסען האָט ער געזעהן אז דער רבי ר׳ ייב״א עסט זייער פיהל, מען האָט איהם אנידער געשטעלט גרויסע כלים מיט עסען און ער האָט אלעס אויפגעגעסען, גאר נאָך דעם ווי ער האָט שוין נישט געקאָנט מעהר עסען און האָט איבער געלאָזט ביסלעך אין די כלים, האָט ער זיך צוגעבויגען צו די כלים און האָט געבעטען ביי די ביסלעך עסען אז זיי זאָלען נישט האָבען אויף איהם קיין פארדראָס וואס ער עסט נישט אויף אין גאנצען כדי מתקן צו זיין דערמיט דאס עסען, ווייל ער קאָן שוין נישט מיין עסען, האָט דער פון דער רבי ר׳ אורי פארשטאנען דאס גרויסקייט פון רבי׳ן ר׳ ייב״א, דאס וואס ער עסט אזוי פיהל איז כדי דערמיט מתקן צו זיין די הייליגע ניצוצין וואס געפונען זיך אין עסען

נאָך

נאך דעם בענטשען האָט זיך דער רבי ר׳ ייב״א געזעגנט לערנען און איז אויפגעוועזן אַ גאַנצע נאַכט, און האָט געלערענט מיט גרויס התלהבות און מיט גרויס התמדה, נאָכהער אין דער פריה האָט ער זיך געשטעלט דאַווענען אויך מיט גרויס התלהבות, און נאָך די אַלע זאַכען האָט אַלץ דער רבי ר׳ אורי איהם נישט געוואָלט נעמען פאַר קיין רבי׳ן, ער האָט געזאָגט אַז ער האָט נישט קיין פּאַרכט פאַר איהם איז אַ בעוויין אַז דאָס איז נישט זיין רבי:

פון דאָרט איז ער געגאַנגען קיין קאָרץ צום רבי׳ן ר׳ פנחס זצ״ל וואָס ער איז דאַמאָלס געוועזען דער עלצטער רבי אין זיין דור, נאָר אַזוי ווי ער האָט איבערגעטרעטען זיין שוועל האָט איהם דער רבי ר׳ פנחס געגעבען שלום און האָט צו איהם געזאָגט גיי געזונטערהייט איך בין נישט דיין רבי, און ער איז פון דאָרט אַוועק געגאַנגען:

נאָכהער איז ער געגאַנגען קיין נעסכיז צום רבי׳ן ר׳ מרדכי זצ״ל, און פון דאָרט איז ער געגאַנגען צום הייליגען רבי׳ן ר׳ זושא זצ״ל, דער רבי ר׳ זושא האָט איהם זייער מקרב געוועזן, און ווען ער איז פון איהם אַוועק געגאַנגען האָט ער איהם געבענטשט מיט דער ברכה: אַז די שכינה זאָל זיך פון איהם נישט אָפּטוהן ווי לאַנג ער וועט לעבען, און ער זאָל ווי צום געכסטען געפונען אַ רבי׳ן ווי צו איהם פּאַסט צו:

פון דאָרט איז ער ווייטער געגאַנגען קיין קאַרלין צום רבי׳ן ר׳ שלמה זצ״ל, און ווי ער איז דאָרט אַהין געקומען, האָט ער געטראָפען דעם רבי׳ן זיצען אין דרויסען לעבען דער שטוב, דער רבי ר׳ שלמה האָט איהם געגעבען שלום, און עס איז באַלד אויף איהם געפאַלען אַ פחד, דערפון האָט ער פאַרשטאַנען אַז צו דעם רבי׳ן דאַרף ער כסדר גיין, און ער איז דאָרט פאַרבליבען אויף אַ לאַנגע צייט:

ביי דער גאַנצער צייט וואָס דער רבי ר׳ אורי האָט זיך געזאַמט ביים רבי׳ן ר׳ שלמה מקאַרלין, איז זיין פרוי דערווייל געוועזן ביי דעם רבי׳ן ר׳ נפתלי הירץ סוחיסטאָווער זצ״ל, וואָס מען האָט איהם גערופען „דער שוואַרצער מגיד״, און ווען דער רבי ר׳ אורי איז אַהיים געקומען אויף פסח קיין לעמבערג, האָט ער אויך געמוזט עסען ביי דעם רבי׳ן ר׳ נפתלי הירץ זצ״ל, ווי דער רבי ר׳ נפתלי האָט געזעהן זיין התנהגות און די גרויסע קדושה זיינע, האָט ער צו איהם געזאָגט: איך זעה דאָך אַז איהר זענט אַ גרויסער ירא שמים, און עס שטייט אין פסוק „ותקם את דבריך כי צדיק אתה״, דאָס איז טייטש די זאָלסט מקיים זיין דיינע ריי׳ד

ווייל

ווייל די ביסט א צדיק, פאר וואס דען ביסטו נישט מקיים וואס די האסט איינגעשריבען אין דער כתובה: „ואנא אפלח ואוקיר ואיזון ואפרנס וכו'", דאס איז טייטש: די ביסט מחויב צו געבען דעם ווייב פרנסה, וואס דען ביסטו אוועק אויף אזוי א לאנגע צייט און האסט דיין ווייב איבער געלאזט אן פרנסה, האט דער רבי ר' אורי געענטפערט, וואס שטייט ווייטער אין דער כתובה, „כהלכות גובריאין יהודאין דמפרנסין נשיהון בקושטא", דאס איז טייטש: אזוי ווי אלע יודען וואס שפייזען זייערע ווייבער מיט אמת, דעריבער האב איך געמוזט פאהרען צום איין רבי'ן צו זוכען דעם אמת, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

אין דיזע געשיכטע ווערט דערציילט ווי דער רבי ר' אורי מסטרעליסק זצ"ל האט אנגעהויבען נתגלה צו ווערען:

ווען דער הייליגער רבי ר' אורי מסטרעליסק האט אנגעהויבען נתגלה צו ווערען און מען האט אנגעהויבען פון אלע זייטען צו פאהרען צו איהם, האט זיך דערוועקט דער חשק אין רבי יהודה צבי פון סטרעטין זי"ע אויך צו פאהרען זיך ערקענען מיט דעם רבי'ן ר' אורי, דער דאזיגער רבי יהודה צבי איז געווען זייער א גרויסער מאן אין תורה און אין יראת שמים, און ווען די איינוואהנער פון סטרעטין האבען איהם געוואלט אויפנעמען פאר א רב, האט ער נישט געוואלט אויף זיך נעמען דאס רבנות, נאר עס האט דארט אין סטרעטין געפעלט א שוחט, האט ער געזאגט, אז א שוחט וויל ער יא זיין. זאו ער איז פארבליבען שוחט אין סטרעטין, און דאס איז באוויסט אז בשעת ער פלעגט גיין שעכטען א עוף פלעגט דאס עוף אליין צו פליהען צו איהם, דעסגלייכען אז ער פלעגט גיין שעכטען א בהמה פלעגט די בהמה פון זיך זעלבסט אויסציען דעם האלדז צום שעכטען:

עס האט זיך אמאהל געטראפען אז פון א פריץ'ס הויף איז אנטלאפען איין אקס אין וואלד אריין, און דער אקס פלעגט מזיק זיין פיהל מענטשען און עס איז נישט מעגליך געווען איהם צו חאפען, האבען מענטשען

מענטשען געזאָגט צום פריץ אז ער זאָל בעטען רבי יהודה צבי דעם שוחט ער זאָל איהם שעכטען וועט דער אָקס פון זיך זעלבסט צו איהם צו גיין דער פריץ האָט אזוי געטוהן, ער האָט געבעטען דעם שוחט ער זאָל שעכטען דעם אָקס, און ווי דער שוחט איז נאָר געקומען מיט דעם חלף אין וואַלד אריין, איז דער אָקס באַלד צוגעלאָפען צו איהם און האָט אויסגעצויגען דעם האַלדז און ער האָט איהם געשאָכטען, און מען דערציילט אַז עס איז אַמאָהל געקומען צופליהען אַ עוף פון דער שטאָדט דאָהאָטין ביז סטראָטין גלייך צום שוחט אין די הענד אַריין כדי ער זאָל עס מתקן זיין מיט דעם שעכטען:

דעם דאָזיגען שוחט רבי יהודה צבי האָט זיך אַמאָהל פאַרגליסט צו פאָהרען קיין לעמבערג צום רבי'ן ר' אורי, דערווייל האָט זיך געמאַכט אַז אַ גרויסער גביר פון סטרעטין האָט אויך געוואָלט פאָהרען קיין לעמבערג צום רבי'ן וועגען אַ ישועה, האָט ער מיטגענומען דעם ר' יהודה צבי מיט זיך אויף זיינע הוצאות, כדי ער זאָל רעדען פון זיינעט וועגען, און ווי זיי זענען געקומען קיין לעמבערג האָבען זיי געהערט אַז עס איז געקומען קיין לעמבערג אַ גרויסער צדיק און זייער אַ גרויסער בעל מופת, האָט דער גביר געבעטען דעם ר' יהודה צבי ער זאָל מיט איהם אַריין גיין צו דעם רבי'ן, און ווי זיי האָבען נאָר געעפענט די טיער אַריין צו גיין צום רבי'ן איז דער רבי פונקט געשטאַנען אויסגעדרייט מיט דעם פנים צו דער וואַנד, איז דער רבי ר' יהודה צבי באַלד צוריק אַרויסגעלאָפען און ער האָט געזאָגט אז ער האָט באַלד דערקענט אַז דער צדיק איז פון דער קליפה ר"ל, און ער איז באַלד געגאַנגען צום רבי'ן ר' אורי, און ווי ער איז אַריינגעקומען צום רבי'ן ר' אורי האָט ער פונקט געהאַלטען אין מיטען דאַווענען, האָט ער געוואַרט ביז דער רבי האָט געענדיגט דאָס דאַווענען, דערנאָך איז ער געגאַנגען נעמען שלום, האָט איהם דער רבי מכבד געווען ער זאָל מיט איהם עסען מיטאָג, און ער איז בעשטאַנען דערויף, און זיי האָבען צוזאַמען געגעסען:

נאָך דעם עסען איז דער רבי ר' יהודה צבי זיך געגאַנגען געזעגענען מיט דעם רבי'ן און צוריק אַהיים צו פאָהרען, דער רבי האָט איהם באַגלייט ביז דער טיער, און ער האָט אויף איהם אַרויפגעלייט זיינע הענד און האָט צו איהם געזאָגט מיט דיזען לשון: „מיר זאָלען זיך בקרוב ווייטער זעהן", און אַזוי ווי ער האָט צו איהם געזאָגט דיזע ווערטער.

ווערטער האט אין איהם אנגעהויבען צו ברענגען דאס ליבשאפט פון דעם רבי'ן, און ווי ער איז נאר אהיים געקומען האט ער באלד געמוזט פאהרען נאך אמאהל צוליעב דעם גרויסען גלוסטיגקייט וואס ער האט געקריגען צום רבי'ן, און פון דאמאלס אן פלעגט ער אלע מאהל פאהרען צו איהם:

אזוי פלעגט דער רבי ר' אורי כסדר זיצען על התורה ועל העבודה און דאס ווייב פלעגט שווער ארבייטען כדי זי זאל קאנען דערנערען דעם מאן מיט די קינדער, עס פלעגט זיין פיהל טעג וואס עס איז אפילו קיין שטיקעל ברויט נישט געווען פאר די קינדער'ס וועגען, און זי האט עס אלץ מקבל באהבה געווען אבי דער מאן זאל זיצען און לערנען, אמאהל איז דורך געגאנגען דורך דעם רבינ'ס הויז דער גביר ר' צבי הירש שעהנבלום זצ"ל איינער פון די שענסטע בעלי בתים אין לעמבערג, האט ער געזעהן די רביצען זיצט פאר איהר שטוב און די קינדער וויינען עסען, און זי אליין האט אויך געוויינט, ווייל זי האט זיי נישט געהאט וואס צו געבען, איז דער גביר תיכף אריין געגאנגען צום רבי'ן און האט איהם געגעבען א גרויסען פדיון אז זיי האבען זיך געהאט דערפון צו דערנעהרען א לאנגע צייט, האט דער רבי געפרעגט דעם גביר וואס פעהלט דיר וועל איך דיך בענטשען, האט דער גביר געענטפערט, מיר פעהלט גאר נישט איך האב ב"ה אלדעס גוטס, נאר א זוהן פעהלט מיר, האט דער רבי צו איהם געזאגט, פון היינט איבער א יאהר וועסטו האבען א זוהן און איך זאג דיר צו אז ער וועט זיין פון מיינע באנסטע תלמידים:

דעם רבי'נס ברכה איז מקוים געווארען, און א יאהר ארום איז איהם געבוירען געווארען א זוהן, מען האט איהם א נאמען געגעבען בנימין זאב, ער איז געווען פון רבי'נס בעסטע תלמידים, זיין הייליגער נאמען איז דערנאך באוויסט געווארען אויף דער וועלט, מען האט איהם גערופען וואלטשי שעהנבלום זצ"ל:

אויך דער גביר ר' לייב מימעלעס פלעגט אפט דעם רבי'ן מהנה זיין, און ער פלעגט זעהן אז די רביצען איז פארטוהן אין שטוב מיט די קליינע קינדער און האט נישט קיין צייט געהאט צו גיין אין גאס אריין עפעס צו האנדלען און צו פארדינען, פלעגט ער אריין שיקען אלעס וואס מען האט געברויכט אין שטוב אריין, עס איז אזוי פערביי געגאנגען וואכען און חדשים און דער רבי האט נישט געוויסט דערפון

נאר

נאָר הערשט אין אַ צייט אַרום האָט ער זיך דערוויסט אַז דער גביר ר׳ לייב מימעלעס שיקט איהם אַריין כמעט די גאַנצע פרנסה, האָט ער געזאָגט: יעצט זעה איך אַז השם יתברך וויל איך זאָל שוין האָבען פרנסה, נאָר פון דעסטוועגען וויל איך נישט מיין האָפענונג וואַרפען אויף אַ מענטש, אַז אַ מענטש זאָל מיך כסדר שפייזען, עס איז גלייכער זיך צו פאַרזיכערען אין השם יתברך, און ער איז באַלד פון דאָרט אַוועק געפאָהרען מיט זיין גאַנץ בני בית קיין סטרעליסק, און דאָרט אין סטרעליסק האָט ער אָנגעהויבען שטאַרק באַוויסט צו ווערען מיט זיין גרויסקייט, און פיהל חסידים האָבען אָנגעהויבען צו איהם צו פאָהרען, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

אין דיזע געשיכטע ווערט דערציילט דאס גרויסקייט פון הייליגען רבין ר׳ אורי מסטרעליסק זצ״ל נאָך דעם ווי ער איז נתגלה געוואָרען:

ווען דער רבי ר׳ אורי איז געקומען קיין סטרעליסק, האָבען איהם די בעלי בתים אויפגענומען בכבוד גדול, נאָר ער פלעגט נישט וועלען זיך אָפגעבען צום רבנות נאָר ער פלעגט פאַרברענגען גאַנצע טעג און נעכט נאָר ביים לערנען, אַדרבה, איהם פלעגט נאָך פאַרדריסען אויף אַנדערע רבי׳ס וואָס זיי גיבען זיך אָפ דער עיקר צו די חסידים נאָר וועגען צורכי הגשמיות, ער פלעגט זיינע חסידים גאָר נישט וועלען ענטפערען וועגען דעם, נאָר דער עיקר האָט ער מיט זיי גערעדט וועגען עבודות השם, ווי אַזוי מען דאַרף דינען השם יתברך, און דאָס רוב סטרעליסקער חסידים זענען געווען גרויסע אָרימע לייט:

אַמאָהל האָט די רביצען געזאָגט צו איהם, זעה נאָר דיינע חסידים זיצען ביי דיר שטענדיג פאַרוואָס ביסטו נישט מתפלל פאַר זייערט וועגען זיי זאָלען רייך ווערען, האָט דער רבי איהר געענטפערט, וואָס זאָל איך טוהן אַז מיינע חסידים ווילען נישט קיין געלד, און מאָרגען וועל איך דיר ווייזען אַז זיי ווילען נישט רייכקייט:

אויף דעם צווייטען טאָג בשעת דער רבי האָט געהאַלטען ביי דעם דאווענען

דאווענען, ער איז צוגעקומען צו „ויברך דוד“ ביי די ווערטער „והעושר והכבוד מלפניך, ובידך לגדל ולחזק לכל“, האט ער אויפגעהויבען זיינע פאלעס און איז צוגעגאנגען צו יעדען איינעם פון זיינע חסידים וואס זענען געווען אין בית המדרש און געזאגט: ווער עס וויל געלד זאל אריינשטעקען די הענד אין דער פאלע וועט ער האבען געלד, און עס האט קיינער נישט אריין געשטעקט זיין האנד, נאכהער האט ער געזאגט צו דער רביצען, זעהט איך וויל זיי געבען געלד און זיי ווילען נישט נעמען:

ביי דעם רבי'ן ר' אורי מסטרעליסק איז אמאהל געווען איינער פון די גרויסע רבי'ס, האט ער אויך געפרעגט דאס זעלבע, פארוואס זענען אייערע חסידים אלע ארימע לייט, איהר זעהט נישט צו פועל'ען ביי השם יתברך זיי זאלען זיין רייך, האט דער רבי ר' אורי געענטפערט, ווייל זיי אליין האבען נישט קיין לוסט צו רייכקייט, און ער האט באלד צוגערופען איינעם פון זיינע חסידים און האט צו איהם געזאגט, אזוי ווי איך מיט דעם צדיק זיצען מיר יעצט צוזאמען, און יעצט איז איין עת רצון וואס דו קאנסט פועל'ן אלדעס גוטס, דעריבער זאג וואס איז דיין פערלאנג, האט דער חסיד געענטפערט, איך פערלאנג אז איך זאל זוכה זיין צו זאגען אלע טאג „ברוך שאמר והיה העולם“, מיט דער זעלבער כוונה און התלהבות ווי דער רבי זאגט, האט דער רבי ר' אורי געזאגט צו דעם צדיק וואס איז ביי איהם געוועזען, יעצט זעה אז מיינע חסידים האבען גאר נישט קיין השגה אויף רייכקייט נאר אויף יראת שמים:

נאר איינער פון זיינע גרויסע תלמידים וואס ער איז געווען רייך דאס איז דער הייליגער רבי ר' בנימין וואלף שעהנבלום זצ"ל, דער דאזיגער תלמיד איז געוועזען פון א רייך הויז ארויס, און ער אליין איז אויך געווען רייך, אמאהל האט דער רבי ר' אורי סטרעליסקער צו איהם געזאגט מיט דעם לשון: וואווטשי, ביסט זייער גוט נאר וואלסט מיר בעסער געפעלען ווען זאלסט זיין א ארימאן, האט זיך דער ר' וואווטשי זייער דערשראקען פון די רייד און האט געענטפערט: רבי, דערטשעפעט נישט, אז עס וועט מיר פעהלען די שפראנצקע פון די שיך וועל איך שוין נישט וויסען וואס איך דאווען:

אויך ווען דער רבי ר' אורי סטרעליסקער פלעגט אמאהל ארויספאהרען אין א אנדערע שטאדט אריין, איז ער נישט געפאהרען אויף דעם אופן צו זאמלען געלד, נאר צוליעב פארבארגענע טעמים:

ר'

ר' בער דעם ראש הקהל'ס זוהן פון דער שטאָדט קאַראַלובסקי האָט דערציילט, אַז דער רבי ר' אורי סטרעליסקער איז אַמאָהל געקומען צו זיי אין שטאָדט אַריין אין מיטען דער וואָך און האָט זיך אָפּגעשטעלט אין מיטען מאַרק וואָס האָט זיך געפונען אין מיטען דער שטאָדט, ווי די שטאָדט מענטשען האָבען געזעהן דעם רבי'ן זיך אָפּשטעלען אין מיטען מאַרק, זענען זיך אָנגעלאָפען פיהל מענטשען אַרום דעם וואָגען, האָט דער רבי אויפגעהויבען די ברעמען און געפרעגט צו איז היינט אַ מאַרק טאָג, האָט איהם איינער געענטפערט, וואָס פרעגט איהר צו עס איז אַ מאַרק טאָג, דער מאַרק איז דאָך ליידיג, האָט ער געפרעגט וואָס דען דאָ איז אַזוי פיהל בהמות, און ער איז באַלד צוגעפאָהרען צום ראש הקהל וואָס ער האָט געוואָהנט נאָענט פון דער שוהל:

די שוהל איז געווען זייער שיין געבויט מיט גרויסע פענסטער, יעדער פרעמדער מענשט האָט געקאָנט פון אויסענווייניג דערקענען אַז דאָס איז אַ שוהל, דער רבי איז אַביסעל אַרויסגעגאַנגען האָט ער דערזעהן די שוהל, האָט ער זיך אַנידער געשטעלט קוקען אויף איהר, דערווייל איז דער ר' בער אָנגעקומען און האָט געזעהן ווי דער רבי שטייט און קוקט אויף דער שוהל, דער רבי ר' אורי סטרעליסקער האָט איהם געפרעגט, וואָס פאַר אַ הויז דאָס איז, האָט איהם ר' בער געענטפערט, דאָס איז אונזער שוהל, אין עטליכע מינוט אַרום האָט דער רבי איהם ווייטער געפרעגט, וואָס פאַר אַ הויז איז דאָס, האָט ר' בער ווייטער געענטפערט, דאָס איז אונזער שוהל:

אויף דעם צווייטען טאָג איז דער רבי ר' אורי סטרעליסקער געגאַנגען אין דער שוהל אַריין דאַווענען, און אַזוי ווי ער פלעגט אַלע זיינע תפלות דאַווענען מיט גרויס התלהבות און מיט אַ הויך קול אַז מען האָט געהערט זיין קול גאַר ווייט, אַפילו די פויערים אין די פעלדער האָבען שוין געוויסט אַלע טאָג די צייט ווען דער ראַבין זאָגט „ברוך שאמר", אָבער דאָס מאָהל איז זיין דאַווענען געווען מיט מיין התלהבות ווי שטענדיג און מיט נאָך העכערע קולות אַז די ווענד האָבען זיך אַזש געשאָקעלט פון זיינע קולות:

נאָך דעם דאַווענען האָט ער עפּיס געגעסען און באַלד געהייסען איין שפּאַנען די פערד און פאָהרען אין אַ נאָענט שטעטיל קיין קריוויטש, די איינוואָהנער פון דער שטאָדט קאַראַלובסקי האָבען איהם געבעטען ער זאָל ביי זיי פאַרבלייבען אויף שבת, ער האָט אָבער נישט געוואָלט בשום

אופן

אופן בײ זײ פערבלײבען אויף שבת, און דאָנערשטאָג איז ער פון דאָרט אװעק געפאָהרען קײן קריװיטש, די צװײטע װאָך זענען צו איהם געקומען צו פאָהרען מענטשען פון דער שטאָדט קאראלובסקי קײן קריװיטש און אזוי װי זײ זענען נאָר איבערגעטרעטען זײן שװעל האָט ער זײ געפרעגט, װאָס הערט זיך מיט אײער שוהל, האָבען די מענטשען געענטפערט, אז דעם שבת האָט זיך אָנגעהאָפט א פײער אין דער שוהל און זי איז אין גאנצען פארברענט געװאָרען עס איז פון איהר גאָר נישט געבליבען קײן זכר :

ווי דער רבי ר׳ אורי האָט דאָס געהערט, האָט ער צו זײ געזאָגט, איך האָב פיהל געבעטען אז די שוהל זאָל פארברענט װערען, װײל מיט פיהל יאָהרען צוריק איז אין דער שוהל געװען אײן אײנזאמלונג פון דער חברה פון שבתי צבי ימ״ש און זײ האָבען פאראומרײניגט דאָס הויז און דאָס אומרײנקײט האָט מען בשום אופן נישט געקאָנט אויסרוימען, דעריבער האָט די שוהל געמוזט פארברענט װערען, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן :

אין דיזע געשיכטע װערט דערצײלט װאונדערליכע זאכען פון הײליגען רבי׳ן ר׳ אורי מסטרעליסק זצ״ל :

נאך דעם װי דער רבי ר׳ אורי סטרעליסקער איז שוין געהאט באװוסט געװאָרען אויף דער װעלט מיט זײן גרויסקײט און מען פלעגט פאָהרען צו איהם פון אלע זײטען, איז צו איהם געקומען א גביר פון דער שטאָדט אָדעס, דער דאָזיגער גביר פלעגט אָפט פאָהרען קײן גאליציע װעגען זײנע געשעפטען, און װי ער האָט דאָרט געהערט דערצײלען דאָס גרויסקײט פון דעם רבי׳ן ר׳ אורי סטרעליסקער איז ער אויך אַרײן געפאָהרען קײן סטרעליסק צו קענען דעם רבי׳ן, און װי ער איז נאָר אײן מאָהל געװען אין סטרעליסק האָט עס איהם שוין כסדר געצויגען צו פאָהרען קײן סטרעליסק, און בײ יעדען מאָהל װען ער איז געפאָהרען קײן גאליציע געשעפטליך, איז ער אַרײן געפאָהרען קײן סטרעליסק צום רבי׳ן, און װען ער איז צוריק אהײם געפאָהרען קײן אָדעס פלעגט ער דערצײלען דין בני בית און זײנע פרײנד דאָס גרויסקײט

גרויסקייט פון דעם הייליגען רבי'ן ר' אורי סטרעליסקער:

אַמאָהל האָט זיך פּאַסירט ביי דעם גביר פון אָדעס אַ גרויס אומגליק היינו, אַזוי ווי די משרתות פלעגט גיין אַלע טאָג מיט דעם קינד שפּאַצירען אין וואַלד אריין, האָט זיך געטראָפען איין טאָג וואָס זי איז געגאַנגען מיט דעם קינד אין וואַלד אַריין און זי האָט נישט אַזוי גוט אַכטונג געגעבען אויף איהם, און דאָס קינד איז אַזוי אַביסעל אַוועק געגאַנגען פון איהר, פּלוצלונג קוקט זי זיך אום און דאָס קינד איז נישט דאָ, זי האָט איהם אָנגעהויבען צו זוכען אין גאַנצען וואַלד אָבער אומזיסט, זי האָט איהם נישט געפונען:

די משרתות איז אהיים געגאַנגען מיט גרויס עגמת נפש און האָט דערציילט דעם בעל הבית דאָס אומגליק וואָס האָט זיך איהר געטראָפען, דער גביר איז באַלד אַרויסגעגאַנגען זוכען דאָס קינד און ער האָט אויך אַרויסגעשיקט שלוחים צו זוכען דאָס קינד, אָבער די גאַנצע מיה איז געווען אומזיסט, דאָס קינד איז נישט געפונען געוואָרען:

מען קען זיך פאָרשטעלען דאָס גרויסע עגמת נפש וואָס עס איז געווען ביי דעם גביר אין הויז, און צוליעב דעם גרויסען צער האָט ער שוין נישט אין זין געהאַט זייגע געשעפטען, און ער איז דאָס גאַנצע יאָהר נישט געפאָהרען קיין גאַליציע אַזוי ווי ער פלעגט אָפט פאָהרען וועגען מסחר, און ממילא איז ער דאַדורך שוין אין סטרעליסק ביים רבי'ן אויך נישט געווען, נאָר הערשט אין אַ יאָהר אַרום נאָך דעם אומגליק וואָס דאָס קינד איז פון איהם פאַרלאָרען געוואָרען האָט ער זיך אָנגעהויבען צוריק צו נעמען צום מסחר און אָנגעהויבען צו פאָהרען קיין גאַליציע, און פון דאָרט איז ער אַריין געפאָהרען קיין סטרעליסק צום רבי'ן:

ווי דער גביר איז געקומען צום רבי'ן האָט ער אָפּגעגעבען אַ קוויטעל מיט אַ פּדיון ווי דער שטייגער איז, ווי דער רבי האָט גענומען דאָס קוויטעל אין דער האַנד אַריין און אָנגעהויבען עס צו לייענען האָט ער געפרעגט דעם גביר, וואָס האָסטו פאַרגעסען איין קינד איין צושרייבען אין קוויטעל, האָט דער גביר שטאַרק אָנגעהויבען צו וויינען און האָט דערציילט דעם רבי'ן דאָס אומגליק וואָס האָט איהם געטראָפען, האָט דער רבי איהם געענטפערט, זאָרג נישט, מיין האַרץ זאָגט מיר אַז דיין קינד לעבט:

עס איז פערביי געגאַנגען אַ לאַנגע צייט, העכער צוואָנציג יאָהר פון דער צייט וואָס ער איז געוועזן ביים רבי'ן אין סטרעליסק, ער

האָט

דאָס שוין געהאַט אין גאַנצען פאַרגעסען אין זיין אומגליק, איז ער אַמאָהל געוועזען אין סטרעליסק ביים רבי'ן, האָט דער רבי צו איהם געזאָגט, פאָהר אַהיים און גרייט מיר צו אַ דירה אין אָדעס, ווייל איך וועל זיין אין אָדעס עטליכע טעג, דער גביר איז באַלד אַוועק געפאָהרען און האָט דערציילט אין זיין שטאָדט אַז דער רבי ר' אורי פון סטרעליסק וועט קומען צו אונז אין שטאָדט אַריין אויף עטליכע טעג און ער וועט האָבען ביי מיר סטאַנציע:

די שטאָדט מענטשען האָבען זיך אָנגעהויבען צו צוגרייטען איהם אַ קעגען צו גיין מיט גרויס פּאַראַד, און נאָך די זעלבע וואָך איז דער רבי געקומען קיין אָדעס, און מען האָט איהם אויפגענומען מיט גרויס כבוד, און ער איז איינגעשטאַנען ביי דעם דאָזיגען גביר, און דאָס איז דאָך באַוויסט, אַז אין רוסלאַנד פלעגט מען זייער שטרענג אַכטונג געבען אויף אַ פרעמדען מענטש ווען ער איז געקומען אין אַ גרויסע שטאָדט און ער האָט זיך געזאַמט אַ צייט, און אַ ליאַדע חשד מען האָט אויף איהם געפונען האָט מען איהם באַלד אַרעסטירט, און בפרט נאָך אַז דער רבי איז געקומען קיין רוסלאַנד און מענטשען האָבען אָנגעהויבען צו גיין צו איהם פון אַלע זייטען, האָט מען באַלד געוואָרפען דעם רבי'ן אין אַ חשד אַריין, און ער האָט דערהאַלטען אַ באַפעל פון גובערנאַטאָר אַז ער זאָל צו איהם קומען:

ווי די יודען פון דער שטאָדט האָבען דאָס געהערט, האָבען זיי זיך שטאַרק געשראָקען, ווער ווייסט וואָס מען קען איהם טוהן, נאָר דער רבי האָט זיי געטרייסט און געזאָגט, שרעקט אייך נישט, איך פאַרהאָף צו גאָט אַז אין דעם היינטיגען טאָג וועט געטוהן ווערען אַ גרויסע זאַך:

דער רבי איז געגאַנגען צום גובערנאַטאָר פּונקטליך צו דער צייט וואָס מען האָט איהם געהייסען קומען, און ווי ער איז דאָרט אַריין געקומען האָט ער געטראָפען שטיין דעם גובענאַטאָר און אַ יונגער שרייבער איז געשטאַנען לעבען איהם, מען האָט דעם רבי'ן אויסגעפרעגט ווי אַזוי ער הייסט און ווי אַזוי זיינע עלטערען האָבען געהייסען, און פון וועלכער שטאָדט ער איז אַזוי ווי דער שטייגער איז ביי אַ פּראָטאָקאָל אַלעס צו פרעגען, דער נאָך האָט מען איהם געהייסען צוריק אַהיים גיין, פאַר דעם אַוועק גיין האָט דער רבי געבעטען דעם גובענאַטאָר ער זאָל איהם פאַזוואָלען צו רעדען מיט זיין שרייבער וואָרען ער דאַרף עפּעס רעדען מיט איהם אַ פאַרבאָרגענע זאַך, דער געבונאַטאָר האָט איהם פאַזוואָלי

אוי

און דער רבי איז מיט דעם יונגען שרייבער אריין געגאנגען אין א באזונדער חדר און האט מיט איהם גערעדט א לאנגע צייט:

אין א שעה ארום זעגען זיי צוריק אריין געקומען, און דער יונגער שרייבער איז אין גאנצען משונה צורה געווארען און ער האט געציטערט פאר פחד, און דער רבי איז צוגעגאנגען צום גובערנאטאר און האט צו איהם געזאגט, איך בעט זייער מען זאל דעם דאזיגען שרייבער צוריק קערען צו זיינע עלטערען ווייל מען האט איהם אוועק גע׳גנב׳עט פון זיינע עלטערען ווען ער איז נאך געווען יונג:

דער גובערנאטאר האט זיך זייער פארוואונדערט אויף דעם רבי׳נס רייד, דער נאך האט ער זיך אויף איהם געבייזערט און האט איהם געסטראשעט אז אויב ער וועט נישט אויסווייזען די זאך אז עס איז אמת וועט ער איהם ארעסטירען, מען האט געשיקט ברענגען די אלטע ביכער פון ארכיוו און מען האט געזוכט און מען האט געפונען אז עס איז אמת, אז דער דאזיגער יונגער שרייבער איז א יוד און ער געהער צו די עלטערען, דער גובערנאטאר איז זייער דערשראקען געווארען און ער האט געזאגט, יעצט זעה איך אז ער איז א געטליכער מאן, און ער האט איהם אנגעטוהן גרויס כבוד און ער האט פאזוואליט דעם שרייבער צוריק אהיים צו גיין צו זיינע עלטערען, און דער רבי איז באלד צוריק אהיים געפאהרען קיין סטרעליסק, ער האט געזאגט, איך האב שוין געטוהן דאס וואס איך האב געדארפען טוהן אין אדעס, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

אין דיזע געשיכטע ווערט דערציילט ווי דער הייליגער רבי ר׳ אורי מסטרעליסק זצ״ל איז געווען בקי אפילו אין וועלטליכע חכמות:

ווען דער הייליגער רבי ר׳ אורי מסטרעליסק איז אמאהל געקומען קיין לעמבערג, זענען צו איהם געקומען פיהל חסידים, און דאס איז דאך באוויסט אז דער רבי ר׳ אורי מסטרעליסק האט נישט געלעבט גוט מיט דעם בעל שם טוב און מיט זיינע תלמידים, און די אנהענגער פון בעל

שם

שם טוב האָבען נאָר שטענדיג געזוכט עצות ווי אזוי צו טשעפּען מיט דעם רבי'ן ר' אורי פון סטרעליסק, און אין דיזער צייט איז געוועזען אין לעמבערג אַ גרויסער פילאָזאָף וואָס ער איז געוועזען איין צענזור, זענען געגאַנגען דעם בעל שם טוב'ס חסידים און האָבען דערציילט דעם צענזור אַז דער רבי ר' אורי פון סטרעליסק פאַרנאַרט פיהל מענטשען דערמיט אַז זיי זאָלען גאַנצע טעג אָפּפיהרען נאָר מיט דאַווענען און געשרייען:

דער צענזור האָט באַלד געגעבען אַ באַפעל צום רבי'ן ער זאָל זיך שטעלען פאַר איהם צו דער באַשטימטער צייט, און ווי די חסידים האָבען געקריגען דעם באַפעהל, זענען זיי געוואָרען שטאַרק דערשראָקען און האָבען נישט געוויסט קיין שום עצה זיך צו געבען צו זאָל מען זאָגען דעם רבי'ן פון דעם באַפעהל צו נישט, וואָרען ווער ווייסט וואָס פאַר אַ חקירות ער וועט דעם רבי'ן פאָרשטעלען און דער רבי וועט אפשר נישט וויסען וואָס צו ענטפערען, וואָרען ער איז נישט געלערענט אין קיין וועלטליכע חכמות, נאָר זיי האָבען נישט געהאַט קיין אַנדערע עצה האָבען זיי איהם געמוזט זאָגען:

נאָר ווי פאַרווינדערט זענען די חסידים געבליבען ווען זיי האָבען געהערט ווי דער רבי האָט געענטפערט מיט דעם לשון: גאַנץ גוט, איך וועל גיין צו דער באַשטימטער צייט, און עס איז אויף איהם גאָר נישט געפאַלען קיין שום שרעק, און ווען דער רבי איז געגאַנגען צום צענזור זענען מיט איהם מיטגעגאַנגען עטליכע חסידים אַזעלכע וואָס זענען געלערענט אין וועלטליכע וויסענשאַפט, אַז אויב דער רבי וועט נישט וויסען צו ענטפערען וועלען זיי ענטפערען:

ווי זיי זענען געקומען צום צענזור, האָט ער געזאָגט צום רבי'ן, איך האָב מיט אייך צו רעדען עטליכע ווערטער, האָט דער רבי געענטפערט גאַנץ גוט, נאָר איך בעהט זייער אַז עס זאָל יעדער אַרויסגיין פון דאַנען בשעת אונזער געשפּרעך, און דער צענזור האָט איהם דאָס צוליעב געטוהן, און דורך דעם האָבען זיינע חסידים וואָס זענען מיט איהם מיט געגאַנגען אויך געמוזט אַרויס גיין, און דער רבי איז אַליין מיט איהם פאַרבליבען אין אַ פאַרשלאָסען חדר אַ לאַנגע צייט אַ ערך פון פיער שעה, די חסידים האָבען זיך זייער געשראָקען דערפאַר וואָס עס געדויערט אַזוי לאַנג, נאָר נאָך מעהר פאַרווינדערט זענען זיי געבליבען ווען זיי האָבען געזעהן אין אַ צייט אַרום דעם רבי'ן אַרויס גיין און דער פילאָזאָף איז מיטגעגאַנגען איהם בגאַלייטען ביז צו זיין שטוב, און ביי דעם גאַנצען וועג האָט דער

פילאָזאָף

פילאזאף געשריגען, ווי געשריגען אויף דעם וואס עס איז פארלארען געווארען און מען קאן עס נישט געפונען, ווען נישט דאס וואס איך בין שוין איין אלטער מאן וואלט איך פארלאזט מיין פאסטען און וואלט געווארען פון אייערע חסידים, ווארען איך זעה יעצט אז מיינע אלע יאהרען האב איך פארברענגט מיט גאר נישט:

ווי די חסידים האבען געהערט דעם פילאזאפ'ס רייד, זענען זיי געוועזען זייער נייגעריג צו וויסען די זאך דערפון, וואס פאר א געשפרעך עס איז דארט צווישען זיי פארגעקומען, האבען זיי געפרעגט דעם רבי'ן ער זאל זיי זאגען וואס פאר א פראגעס דער פילאזאף האט איהם געשטעלט, און וואס פאר א ענטפער ער האט געגעבען, האט דער רבי געענטפערט, איך זאל אייך דערציילען דאס גאנצע געשפרעך וואס עס איז פארגעקומען איז נישט מעגליך נאך צו דערציילען, נאהר איך וועל אייך נאהר זאגען פון וואנען עס נעמט זיך צו מיר אז איך זאל קענען דעם פילאזאף ענטפערען אויף זיינע פראגען:

ווען איך בין אלט געוועזען פינף יאהר האב איך געוואלט וויסען פון וואנען די אלע געוויקסען קומען, ווער האט באשאפען דעם הימעל, און די זון און די לבנה און די שטערען, איך בין גאנצע נעכט נישט געשלאפען און נאך געקלערט פון וואנען דאס אלעס האט זיך גענומען, ביז וואנען איך האב דערקענט אז עס איז פארהאנען א באשעפער וואס האט בעשאפען די גאנצע וועלט און אלעס וואס עס געפונט זיך אין איהר, און עס איז נישט געוועזען קיין איין חקירה וואס די פילאזאפען האבען געקלערט עס זאל נישט האבען דורך געגאנגען דורך מיינע געדאנקען, ביז וואנען איך האב דערגרייכט צום אמת, און יעצט קאנט איהר שוין פארשטיין פאר וואס איך האב מיך נישט געפארכטען צו גיין צום צענזור, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

אין דיזע געשיכטע ווערט ערציילט די פטירה פון דער רביצען דעם הייליגען רבי'ן ר' אורי סטרעליסקער'ס פרוי ע"ה און די חתונה פון דער צווייטער פרוי:

דער הייליגער רבי ר' אורי סטרעליסקער פלעגט אלע יאהר איין מאהל פאהרען

פאָהרען קיין סטרעטין, און ער האָט שוין אָפּט געהאַט זיין סטאַנציע ביי זיין הייליגען תלמיד ר׳ יהודא הירש זצ״ל וואָס ער איז געווען רבי אין סטרעטין, און שבת ביים טיש פלעגען זיי זיצען צוזאַמען אויבען אָן אויף צוויי שטילען, אַמאָהל ביי דער דריטער סעודה פון שבת האָט דער רבי ר׳ אורי סטרעליסקער געזאָגט צו ר׳ יהודא הירש מיט דעם לשון: דיין פאָטער דער רבי פון זוואַלוב ציהט מיך אויף שבת קיין זוואַלוב, און איך ווייס נישט פאַרוואָס, וואָרען ער דאַרף נישט מיין טובה:

און עס איז אַזוי געווען, ער איז פון דאָרט אַוועק געפאָהרען קיין זוואַלוב און האָט זיך דאָרט געזוימט ביז דינסטאָג, און פון דאָרט איז ער צוריק געפאָהרען צו זיך קיין סטרעליסק, און קיין שום מענטש האָט נישט געוויסט וואָס דער רבי האָט געטוהן אין זוואַלוב:

דער דאָזיגער תלמיד ר׳ יהודה הירש האָט דער רבי ר׳ אורי סטרעליסקער מיין מקרב געווען ווי אַלע תלמידים, אויף איהם האָט דער סטרעליסקער געזאָגט אַז ער וועט זיין ממלא מקומו, וויל דעם סטרעליסקער׳ס זוהן ר׳ שלמה זצ״ל איז נפטר געוואָרען באַלד נאָך איהם, צווישען דעם סטרעליסקער׳ס תלמידים איז געווען איינער דער הייליגער צדיק ר׳ אברהם הירש זצ״ל וואָס איהם האָבען אַלע תלמידים גערעכענט פאַר דעם גרעסטען צווישען זיי, און אויף איהם האָבען זיי גערעכענט אַז ער וועט זיין דער ממלא מקום פון זייער רבי׳ן דעם סטרעליסקער, נאָר דער סטרעליסקער האָט געזאָגט, אַז אין הימעל זאָגט מען אַז ר׳ אַברהם הירש וועט זיין אַ רבי, און איך זאָג אַז ר׳ יהודה הירש וועט זיין אַ רבי, און אַז משיח וועט קומען וועלען איהם אַ קייגען גיין דער בעל שם טוב מיט זיינע תלמידים און איך מיט מיין תלמיד ר׳ יהודא הירש וועל אויך אַ קייגען גיין און וועל נישט פאַרשעמט ווערען קייגען זיי:

און ווען די רביצען פרידה ע״ה איז נפטר געוואָרען און דער רבי האָט גענומען אַ צווייטע פרוי בלימה ע״ה, אַ טאָכטער פון דעם הייליגען צדיק ר׳ יעקב קאָפּיל, דעם בעל שם טוב׳ס אַ תלמיד, איז צו איהם אַמאָהל געקומען אויף שבת זיינס אַ שוואָגער, דער הייליגער צדיק ר׳ מענדיל קאַסיווער זצ״ל, און דער רבי ר׳ יהודא הירש סטרעטינער איז אויף דעם שבת נישט געווען אין סטרעליסק, מוצאי שבת האָט דער סטרעליסקער געשיקט אַ שליח קיין סטרעטין צום רבי׳ן ר׳ יהודה הירש ער זאָל באַלד צו איהם קומען, דער שליח איז געגאַנגען קיין סטרעטין און האָט געבּרענגט דעם רבי׳ן ר׳ יהודה הירש קיין סטרעליסק פונקט צו

דער

דער סעודה מלוה מלכה, און ער איז אריין געגאנגען אין דעם חדר אריין ווי דער רבי ר' אורי סטרעליסקער מיט'ן שוואגער ר' מענדיל קאסיווער זענען געזעסען און געגעסען, און האט געווארט ביז זיי האבען געקאנטשיט די סעודה, און ווען ר' מענדיל קאסיווער איז געגאנגען אויף זיין סטאנציע שלאפען האט דער סטרעליסקער געזאגט צו זיין תלמיד ר' יהודא הירש מיט דעם לשון: מיין הייליגער שוואגער ר' מענדעלע האט דעם פרייטאג צו נאכטס געדאווענט מיט אזא מין התלהבות און געוויין פונקט ווי צו כל נדרי:

ווען ר' מענדעלע קאסיווער איז פון דארט אהיים געפאהרען צו זיך, האט ער געזאגט צו זיינע חסידים, מיט אלע זאכען בין איך מיין שוואגער נישט מקנא, נאר מיט זיין תלמיד ר' יהודא הירש, איך האב נאך קיינמאהל נישט געזעהן אז א רבי זאל נישט אפטוהן זיינע געדאנקען קיין איין רגע פון זיין תלמיד, און א תלמיד זאל נישט אפטוהן קיין איין רגע די געדאנקען פון זיין רבי'ן, אזוי ווי דער סטרעליסקער מיט זיין תלמיד ר' יהודא הירש סטרעטינער, זיי זענען ממש אין דער זעלבער מדריגה ווי משה מיט זיין תלמיד יהושע, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

אין דיזע געשיכטע ווערט דערציילט דאס גרויסקייט פון הייליגען רבי'ן ר' אורי מסטרעליסק זצ"ל אז אפילו חיות האבען זיך געפארכטען פאר איהם:

דער הייליגער רבי ר' אורי סטרעליסקער איז אמאהל געפאהרען מיט זיינע עטליכע חסידים דורך א וואלד, און אין מיטען וועג האבען זיך די פערד אפגעשטעלט און האבען נישט געוואלט גיין, איז דער בעל עגלה אראפגעגאנגען פון וואגען זעהן פארוואס די פערד ווילען נישט גיין, האט ער געזעהן אז עס שטייט א בער און וויל ארויפשפרינגען אויף די פערד און די פערד ווערען זיך מיט אלע כוחות, האט דער בעל עגלה אנגעהויבען זייער שטארק צו שרייען פאר גרויס פחד, האט דער סטרעליסקער צו איהם געזאגט, האב נישט קיין פארכט, און ער אליין

איז

איז אראפגעגאנגען פון וואגען און צוגעגאנגען צום בער און האט זיך אביסעל אויפגעהויבען דאס היטעל פון שטערען איז דער בער באלד אנטלאפען:

דער נאך האט דער רבי געזאגט צו זיינע חסידים, איהר זאלסט נישט מיינען אז איך האב באוויזען א מופת דערמיט וואס דער בער איז פאר מיר אנטלאפען, ניין, דאס איז געוועזן נאר דערפאר ווייל עס שטייט געשריבען אין דער תורה „ומוראכם וחתכם יהיה על כל חיות הארץ", דאס איז דער טייטש, אז אלע חיות וועלען פאר אייך מורא האבען, איז אויב דער מענטש מאכט נישט קאליע דעם צלם אלהים פון זיך דארף ער נישט קיין מורא האבען פאר די חיות:

און דאס איז די טייטש אין דער משנה, „כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו", דאס ווארט „בריות" איז די טייטש באשעפענישען, דאס הייסט אלע מינים חיות, דאס מיינט מען, איטליכער מענטש וואס די חיות זענען פון איהם צופרידען, היינו, זיי טשעפען איהם נישט, איז א בעוויז אז דער אייבערשטער איז פון איהם אויך צופרידען, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

אין דיזע געשיכטע ווערט דערציילט דאס גרויסע התלהבות וואס דער הייליגער רבי ר' אורי מסטרעליסק זצ"ל האט געהאט ביי דעם דאווענען:

דער הייליגער רבי ר' אורי מסטרעליסק איז אמאהל געוועזן אין א שטאדט, און ווען ער איז געגאנגען דאווענען האט ער זייער לאנג מאריך געווען ביים דאווענען און האט געדאווענט מיט זייער גרויס התלהבות אזוי ווי זיין שטייגער איז געוועזן שטענדיג, נאך דעם דאווענען איז דער רב פון שטאדט צו איהם צוגעגאנגען און איהם געפרעגט וואס איז די מעשה וואס דער רבי האט אזוי לאנג אויפגעהאלטען דעם עולם צוליעב זיין דאווענען, עס איז דאך א טרחא פאר דעם ציבור, האט דען דער רבי נישט קיין מורא פאר טרחא דציבורא, ביי רבי עקיבא'ן געפונען מיר דאך אז ווען ער האט געדאווענט אליין פאר זיך אהן א מנין האט מען איהם

איבער

איבער געלאָזט אין דעם ווינקעל פון בית המדרש און דערנאָך האָט מען איהם געפונען אין אַ אַנדער ווינקעל צוליעב זיין גרויס התלהבות, ביי דעם דאַווענען פלעגט ער נישט איינשטיין אויף איין אָרט, דאָס איז אַלץ נאָר געווען ווען ער האָט געדאַווענט פאַר זיך אָהן אַ מנין, אָבער דאַמאָלס ווען ער האָט געדאַווענט מיט מנין האָט ער זייער מקצר געווען צוליעב דער טרחא פון ציבור:

האָט דער הייליגער סטרעליסקער געענטפערט דעם רב, דאָס איז דאָך באַוויסט אַז אונזער רבי ר' עקיבא האָט געהאַט פיער און צוואַנציג טויזענד תלמידים, און דאָס איז זעלבסטפערשטענדליך אַז צווישען אַזוי פיהל תלמידים האָט זיך זיכער געפונען אַ מנין תלמידים וואָס האָבען געוואָרט אויף זייער רבי'נס דאַווענען, און זיין לאַנג מאריך זיין ביים דאַווענען איז ביי זיי נישט געווען קיין טרחא, נאָר מיט זייער גאַנצען ווילען האָבען זיי געוואַרט ביז דער רבי וועט ענדיגען זיין דאַווענען, נאָר פאַר וואָס דען האָט ער געדאַרפען מקצר זיין, מוז מען זאָגען צוליעב אַ אַנדערען טעם, אַז ווען רבי עקיבא האָט געדאַווענט מיט דעם ציבור, דאָס מיינט מען אַז דאָס ציבור האָט געדאַווענט מיט די זעלבע כוונות וואָס ער, דאַמאָלס האָט ער נישט געדאַרפען מאריך זיין ביים דאַווענען, ווייל זיין תפלה איז באַלד אָנגענומען געוואָרען, נאָר ווען ער האָט געדאַווענט פאַר זיך, דאָס מיינט מען אַז דאָס ציבור האָט נישט געדאַווענט מיט די זעלבע כוונות וואָס דער הייליגער רבי עקיבא, האָט ער געמוזט מאריך זיין ביים דאַווענען כדי ער זאָל מתקן זיין זייערע תפלות אויך:

דער הייליגער רבי ר' גרשון פון קאָלימיי דערציילט, אַז ווען ער איז אַמאָהל געווען ביים רוזינער ז"ל האָט איהם דער רוזינער געפרעגט צו ער איז שוין אַמאָהל געוועזן ביי צדיקים, האָט דער ר' גרשון געענטפערט, אַז ער איז שוין געווען פיהל מאָהל ביי דעם הייליגען רבי'ן ר' אורי פון סטרעליסק זצ"ל, האָט דער רוזינער געבעטען ביי איהם ער זאָל איהם דערציילען עפּיס אַ מעשה פון דעם הייליגען סטרעליסקער, האָט ער איהם דערציילט, איינמאָהל האָט דער סטרעליסקער ז"ל מיך אַריינגערופען צו זיך אין שטוב פאַר דעם דאַווענען און ער האָט מיר געזאָגט איך זאָל איהם אויפשרייבען אַ שער צו אַ ספר כתב יד, האָב איך איהם געענטפערט אַז אַ שער צו שרייבען קאָן מען נישט אַזוי גיך נאָר מען מוז אַביסעל קלערען ווי אַזוי אויסצושטעלען דעם שער, דעריבער וועל איך דאָס טוהן נאָך דעם דאַווענען, האָט דער סטרעליסקער צו מיר געזאָגט

בעזאגט, דאס כתב יד איז דאך נישט מיין, און איך גיי יעצט דאווענען אויף דעם אופן איך זאל מיך מוסר נפש זיין צו השם יתברך, און איך ווייס נישט צו איך וועל צוריק קומען צו מיין הויז, און דער נאך וועט דער עולם מיינען אז דאס כתב יד איז מיינע חידושים, דעריבער פערלאנג איך אז די זאלסט אפשרייבען דעם שער מיט דעם נאמען פון מחבר נאך פאר דעם דאווענען, און ווי דער הייליגער רוזינער האט געהערט דיזע מעשה איז ער שטארק נתפעל געווארען פון דעם גרויסקייט פון דעם הייליגען סטרעליסקער:

דער הייליגער רבי ר׳ שלמה זצ״ל דעם סטרעליסקער׳ס איינציגער זוהן איז נאך זיין פאטער׳ס פטירה געוועען ביים רוזינער זצ״ל, האט דער רוזינער איהם געבעטען ער זאל איהם עפיס דערציילען פון זיין פאטער׳ס דרכים, האט ער געענטפערט, איך קאן אייך דערציילען צוויי זאכען פון מיין פאטער, אז ווען ער פלעגט גיין אלע טאג אין דער פריה דאווענען איז ער פריער אריין געגאנגען אין קיך אריין זיך צו געזעגענען מיט דער רביצען און מיט דעם בני בית, ווייל ער האט געזאגט, טאמער וועט ער נסתלק ווערען ביים דאווענען צוליעב זיין גרויס דביקות אין השם יתברך, און נאך האט ער אנגעזאגט זיין בני בית פאר דעם דאווענען, איהר זאלט וויסען אז דא אין קעסטעל ליגט פיהל כתב יד, און די אלע כתבים זענען נישט מיינע נאר פון מיין הייליגען רבי׳ן ר׳ שלמה פון קארלין, דעריבער זאל מען נישט מיינען אז די אלע חידושי תורה זענען מיינע, די דאזיגע צוויי זאכען פלעגט ער אלע טאג פאר דעם דאווענען אנזאגען זיין בני בית:

אמאהל האט דער הייליגער רבי ר׳ זיסקינד זצ״ל פון סטרי געשריבען אויף דער הייליגען רבי׳ן ר׳ אורי מסטרעליסק דעם טיטעל „מורי הגאון מסטרעליסק״, האט איהם דער גאון ר׳ ענזיל זצ״ל דער רב פון סטרי געפרעגט, ווי אזוי שרייבסטו דעם טיטעל גאון אויף אזעלכען וואס ער איז נישט קיין גאון נאר איין רבי און איין צדיק, ווארען דאס ווארט „גאון״ ווערט נאר גערופען אויף א זעלכען וואס ער איז בקי אומעטום אין לערנען, אבער נישט אויף א רבי׳ן, האט איהם דער הייליגער רבי ר׳ זיסקינד געענטפערט מיט דעם לשון: אייך און נאך אזעלכע רופט די וועלט מיט דעם נאמען „גאון״, וואס איז דאס אזעלכעס דער טיטעל „גאון״, נאר דאס האב איך געהערט פון פיהל מענשטען, אז דאס ווארט „גאון״ איז טייטש גרויס, ווייל דיזע מענטשען האבען גרויס געמאכט די

תורה

תורה און זי געשטאַרקט, דעריבער ווערען זיי אָנגערופען מיט דעם טיטעל „גאון״, צום ביישפיעל, אין דער תורה שטייט „לא תבשל גדי בחלב אמו״, ווען דער מלמד לערענט מיט זיינע תלמידים דעם פסוק טייטשט ער זיי אַזוי, אַז מען טאָר נישט קאָכען קיין פליישׁ מיט מילעך צוזאַמען, מער זאָגט ער זיי נישט, נאָר שפּעטער ווען דאָס יונגעל ווערט גרעסער און ער לערענט שוין גמרא און ער קומט צום פרק „כל הבשר״ אין מסכת חולין, דאַמאָלס ווייסט ער שוין דעם פשט פון דעם פסוק „לא תבשל גדי בחלב אמו״, און שפּעטער אַז ער ווערט נאָך גרעסער און ער לערענט שוין יורה דעה, ווייסט שוין דאָס יונגעל נאָך מיין פשט אויף דעם פסוק, און אַזוי ווייטער און ווייטער, וואָס מעהר ער לערענט מעהר ווייסט ער דעם פשט פון דעם פסוק, און אַזוי איז ביי דער גאַנצער תורה, דעריבער איז גאַנץ רעכט וואָס מען רופט אַזעלכע מענטשען מיט דעם נאָמען „גאון״, ווייל מיט דעם לערנען מאַכען זיי גרויס די תורה:

און דאָס ווייסט דאָך יעדער איינער, אַז אין דער תורה שטייט פיהל מאָהל די ווערטער „לאַהבה את ה׳״, „ליראָה את ה׳, ולדבקה בו״, דאָס איז טייטש, מען זאָל ליעב האָבען גאָט, און זיך פאָרכטען פאַר גאָט, און זיך באַהעפטען אין איהם, און דיזע דריי זאַכען, אהבה, יראה, דביקות, דאָס איז זייער גרויס, און דאָס געפונט זיך נישט ביי אייך און ביי נאָך אַזעלכע, ווייל ביי דיזע דריי זאַכען האָט איהר אַזאַ ידיעה אַזוי ווי אַ קינד וואָס דער רבי לערענט דערמיט די טייטש פון פסוק „לא תבשל גדי בחלב אמו״, וואָס ער ווייסט נישט מיין נאָר אַז מען טאָר נישט קאָכען פלייש מיט מילעך צוזאַמען, אַזוי איהר ווייסט אין דיזע ווערטער אויך נישט מעהר נאָר די טייטש, אָבער פרובט נאָר צו רעדען מיט דעם היילינען צדיק ר׳ אורי מסטרעליסק זצ״ל אין דעם ענין פון אַהבה און יראה און דביקות וועט איהר נבהל ונשתומם ווערען פון זיינע טיפע געדאַנקען אין די זאַכען, איז דאָך ממילא ווערט דערפון די תורה אַלע מאָהל גרעסער און שטאַרקער, ווייל דיזע דריי ווערטער געפונען זיך דאָך אין דער תורה, דעריבער קומט איהם צו שרייבען דעם טיטעל „גאון״, און דער רב ר׳ ענזיל זצ״ל האָט מסכים געווען צו זיינע רייד זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

אַ ווינדערליכע געשיכטע פון הייליגען רבי'ן ר' אורי מסטרעליסק זצ"ל:

דעם רבי'ן ר' אורי מסטרעליסק האָט זיך אַמאָהל געמאַכט אַ מכה אויף דער פלייצע ר"ל, האָט דער רבי געזאָגט צו זיינע חסידים אַז ער וויל פאָהרען צו אַ דאָקטאָר אין אַ נאָענט שטעדטעל אַריין פרעגען וועגען דער מכה, ביי די חסידים איז די זאַך געווען אַ גרויס ווינדער, ווייל זיי האָבען געוויסט אַז עס איז חלילה נישט קיין געפערליכע זאַך און דער דאָקטאָר פון זיין אייגענער שטאָדט קאָן איהם אויך היילען, נאָר וואָס דען איז איהם פלוצלונג איינגעפאַלען צו פאָהרען צו אַ דאָקטאָר אין אַ אַנדערע שטאָדט אַריין, נאָר זיי האָבען דעם רבי'ן קיין שאלות נישט געפרעגט, מן הסתם ער הייסט פאָהרען דאַרף מען פאָהרען:

די חסידים זענען מיט דעם רבי'ן געפאָהרען אין אַ נאָהענט שטעדטעל אַריין, און ווי דער רבי איז געקומען אין דעם שטעדטעל אַריין, זענען צו איהם געקומען אַלע שטאָדט מענטשען נעמען שלום ווי דער שטייגער איז, און ווען זיי האָבען זיך דערוויסט צוליעב וואָס דער רבי איז אַהער געקומען, איז זיי אויך געווען אַ גרויס ווינדער, וואָרען די שלאַפקייט קאָן דער קלענסטער רופא היילען, האָט ער זיך דאָך געקאָנט ביי זיך אין דערהיים היילען, און דורך דעם טאַקע ווייל זיי האָבען געהאַלטען דעם רבי'ן נישט פאַר קיין געפערליכען, האָבען זיי גערעכענט אַז עס וועט איהם נישט שאַטען דאָס צו פיהל רעדען מיט איהם, זענען צו איהם געקומען פיהל מענטשען, הן פון זיינע חסידים הן אַנדערע מענטשען אָפגעבען קוויטלעך דעם רבי'ן ווי דער שטייגער איז:

אין אַ דאָרף נישט ווייט פון דעם שטעדטיל האָט געוואָהנט אַ יוד אַ גרויסער גביר, ער איז אויך געווען פון די סטרעליסקער חסידים, ער האָט געהייסען אהרן הכהן, ער האָט געהאַט אין דעם דאָרף אַ שענק מיט בראָנפען און ביער, און ער האָט געהאַט פרנסה בריות, ווייל ער האָט אַ סאַך געלייזט, אין אַ צייט שפּעטער האָט זיך אַ גוי אויך געמאַכט די זעלבע שענק פונקט קעגען דעם יוד'ס שענק, און דאַדורך האָט ער ווייניגער געלייזט, ווייל אַ סאַך קונים זענען געגאַנגען צום גוי קויפען, און אַלע טאָג איז ער געוואָרען אָרימער:

און ווי דער יוד דער שענקער האָט געהערט אַז דער סטרעליסקער רבי איז

איז דאָ אין דעם נאָהענטען שטעדטיל, איז ער אריינגעפאָהרען אין דעם שטעדטיל צום רבי'ן, האָבען איהם זיינע פריינד געזאָגט, אז ער זאָל בעטען דעם רבי'ן ער זאָל צו איהם ארויספאָהרען אין דאָרף אריין עסען ביי איהם א סעודה, קאָן זיין דאדורך וואס דער רבי וועט זיין ביי איהם אין הויז און עסען אַ סעודה וועט איהם דערפון ארויסקומען א גרויסע טובה:

דער דאָרפסמאַן האָט אַזוי געטוהן ווי די חסידים האָבען איהם געהייסען, און ער האָט פארבעטען דעם רבי'ן צו זיך אין דאָרף אריין אויף א סעודה, און דער רבי איז מרוצה געוואָרען און האָט איהם געזאָגט אז מאָרגען וועט ער צו איהם קומען:

דעם אנדערען טאָג האָט דער דאָרפסמאַן אריין געשיקט א ברישקע מיט פערד צום רבי'ן ער זאָל צו איהם קומען, דער רבי האָט זיך אויפגעזעצט אויף דער ברישקע און ער האָט לעבען זיך געזעצט דעם הייליגען רבי'ן ר' אליהו וואס ער איז די לעצטע יאָהרען געוועזען רב אין וויסקיט, און די רעשט חסידים זענען געגאַנגען אין דעם דאָרף אריין צו פיס און זיי האָבען דאָרט געווארט ביז דער רבי וועט אָנקומען, און ווי דער רבי איז אָנגעקומען איז ער באַלד אראָפּגעגאַנגען פון וואָגען און אריין געגאַנגען צום יוד אין שטוב אריין, דער יוד האָט באַלד געגרייט צום טיש און געגעבען צו עסען, און ער האָט אַנידער געשטעלט בראָנפען צום טיש, דער רבי האָט געטרינקען צום עולם „לחיים", און בשעת דעם טרינקען לחיים איז דער בעל הבית צוגעגאַנגען צום רבי'ן און האָט איהם דערציילט די גאַנצע מעשה וואס עס האָט איהם געטראָפען, אז דער גוי האָט זיך געמאַכט קייגען איבער אַ שענק, און דאדורך לייזט ער גאָר ווייניג:

דער שטייגער פון סטרעליסקער איז געוועזען, ער פלעגט זאָגען גוטע ווערטלעך, דער פּראָסטער עולם וואס האָט געהערט זיינע ווערטליך האָבען געמיינט פשוט עס איז אַ הלצה, אָבער די גרעסערע חסידים זיי האָבען געוויסט אַז דער הייליגער סטרעליסקער רעדט נישט קיין איין אומזיסט וואָרט, דעריבער האָבען זיי געוויסט אַז אפילו אין זיינע גוטע ווערטליך געפונט זיך פאַרבאָרגענע סודות, און אַזוי ווי דער דאָרפסמאַן איז צוגעגאַנגען צום רבי'ן און איהם דערציילט וועגען דעם גוי וואס האָט זיך געמאַכט אַ שענק אַ קייגען איבער, האָט דער רבי איהם געענטפערט מיט א געלעכטער מיט דעם לשון: זעהט נאָר דעם געלען רמאי נאָך

איידער

איידער ער גיט מיר אביסעל בראנפען וויל ער שוין זיך זאל איהם באצאהלען, לאז מיך חאטש פריער עפיס פארזוכען, דערנאך האט זיך דער רבי געוואשען צום עסען, און בשעת דעם עסען האט ער נאך אמאהל געטרינקען בראנפען און געזאגט צום עולם לחיים, דער דאזיגער בעל הבית איז נאך אמאהל צוגעגאנגען צום רבי'ן און איהם דערציילט וואס עס האט איהם געטראפען, דער רבי האט איהם ווייטער געענטפערט אין געלעכטער אזוי ווי פריער, און דאס זעלבע איז געווען שפעטער נאך דער סעודה בשעת דעם ויין טרינקען, האט איהם דער רבי ווייטער געענטפערט דאס זעלבע, דער דארפסמאן איז געשטאנען זייער פארקלערט ער האט נישט געוויסט וואס מען טוט יעצט, אז דער רבי ענטפערט איהם גארנישט אויף זיין געבעט:

דער נאך האט מען געבענטש און מען האט שוין צוגעגרייט די בריטשקע צו פאהרען, און דער בעל הבית איז געשטאנען און געקוקט דעם רבי'ן אין מויל אריין ער זאל שוין פון איהם הערען זיינע הייליגע ווערטער, ער זאל מאכען אונטער טעניג דעם גוי און איהם משפיע זיין שפע ברכה והצלחה, דער נאך האט דער רבי געזאגט צו זיין פריינד ר' אליהו ז"ל דער רב פון וויסקיט, קום וועלען מיר אביסעל ארויסגיין, זיי זענען ארויסגעגאנגען, און אין מיטען גיין האט ער צוגערופען דעם בעל הבית און איהם געפרעגט ווי איז דאס ארט פון דעם גוי'ס שענק, האט ער איהם געוויזען פונקט קייגען זיין הויז, האט דער הייליגער רבי ווייטער געענטפערט מיט דעם לשון: זעהט נאר דעם געלען רמאי ווי ער האט אין זיך אזא העזה און מיר צו זאגען אזא ליגען אז קייגען איבער זיין הויז שטייט א שענק, און ער האט זיך אויסגעדרייט צו זיין פריינד ר' אליהו און איהם געפרעגט, דו זעהסט דא אויף דעם ארט א שענק, דער ר' אליהו האט גאר נישט געענטפערט, ווייל אין אמת'ן האט ער יא געזעהן אויף דעם ארט א שענק נאר ער האט נישט געוויסט וואס דער רבי מיינט, דעריבער האט ער געשוויגען און געוואלט זעהן דעם סוף פון דער זאך, פלוצלונג האט דער הייליגער סטרעליסקער געזאגט צום רב ר' אליהו, קום וועלען מיר זיך אויפזעצען אויף דעם וואגען און מיר וועלען פאהרען, זיי האבען אזוי געטוהן און זענען באלד אוועק געפאהרען, דער סטרעליסקער איז צוריק געפאהרען צו זיך אהיים קיין סטרעליסק, און דעם צווייטען טאג האט מען געהערט אז די דאזיגע נאכט איז פארברענט געווארען דעם גוי'ס הויז מיט דער שענק און עס איז פון

איהם

איהם נישט איבער געבליבען קיין שריד ופליט, און דאָס אָרט איז פיהל יאָהר געשטאַנען ליידיג אָהן אַ הויז, דערפון האָבען שוין דער נאָך די חסידים פערשטאַנען וואָס דעם רבי'נס כוונה איז געווען וואָס ער האָט געהייסען מיט זיך פאָהרען אין דעם שטעדטיל אריין צום דאָקטאָר חאָטש דער דאָקטאָר פון זיין שטאָדט האָט אויך געקאָנט איהם אויסהיילען, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

נאָך אַ ווינדערליכע געשיכטע פון הייליגען רבי'ן ר' אורי מסטרעליסק זצ"ל:

דער הייליגער רבי ר' יחיאל מיכל זצ"ל האָט דערציילט, אַז דער חסיד ר' חיים לייב האָט איהם דערציילט, אַז ער איז געווען אַ משמש ביים הייליגען רבי'ן ר' אורי מסטרעליסק זצ"ל, און דאָרט ביי דעם סטרעליסקער איז געווען אַ מנהג, אַז שבת צו יעדער סעודה האָט דער משמש געברענגט צוויי פלעשלעך וויין צום בענטשען:

אַמאָהל האָט זיך געטראָפען אַז דער משמש איז געגאַנגען צום שענקער נאָך וויין, און דער שענקער איז געווען אַ מתנגד, ער האָט נישט געגלייבט אין רבי'ן און אין זיינע מופתים, ער האָט אַלסדינג אָפּגעלייקענט וואָס מען האָט איהם עפּיס דערציילט פון גרויסקייט פון דעם רבי'ן, איז איהם איינגעפאַלען ער וועט פּריוון דעם רבי'ן צו איז ער באמת אַזוי גרויס ווי מען זאָגט, האָט ער געגעבען דעם משמש צוויי פלעשלעך וויין „יין נסך" און ער האָט געוואָלט זעהן צו איז ער באמת אַ גרויסער מאַן, צו ער וועט וויסען צו דער וויין איז נסך וויין צו נישט, וואָרען אויב ער איז באמת אַ הייליגער מאַן דאַרף ער די זאַך מרגיש צו זיין פאַר'ן טרינקען:

דער משמש האָט גענומען די צוויי פלעשלעך וויין און איז געגאַנגען צום רבי'נס טיש, און אין מיטען וועג האָבען זיך אַרויסגעגליטשט די צוויי פלעשלעך וויין פון זיין האַנד און זענען צוּבראָכען געוואָרען, דעם משמש איז די זאַך געווען זייער אַ גרויס ווינדער, ווייל איהם האָט זיך קיינמאָל נישט געטראָפען אַ סיבה אַז עס זאָל איהם עפּיס צוּבראָכען ווערען פון זיין האַנד, יעצט האָט ער אָנגעהויבען צו קלערען וואָס מען

טהוט

טוהט, צו זאל ער צוריק גיין נאך אנדערע צוויי פלעשלעך וויין, צו זאל ער גיין דעם רבי'ן זאגען אז די פלעשלעך וויין זענען צובראכען געווארען, ער האט זיך מיישב געווען אז עס איז גלייכער צוריק צו גיין צום שענקער נאך אנדערע צוויי פלעשלעך וויין, ווארען ביי דער צייט וואס איך וועל גיין צום רבי'ן זאגען אז די פלעשלעך זענען צובראכען געווארען און ביז איך וועל צוריק גיין נאך אנדערען וויין וועט דערווייל דער רבי מוזען ווארטען, דעריבער איז גלייכער איך זאל באלד צוריק גיין צום שענקער נאך אנדערע צוויי פלעשלעך וויין:

דער משמש איז צוריק געגאנגען צום שענקער און האט צו איהם געזאגט ער זאל איהם געבען נאך צוויי פלעשלעך וויין, ער האט איהם נישט געוואלט זאגען אז יענע צוויי פלעשלעך וויין זענען צובראכען געווארען ווייל עס האט איהם נישט געפאסט, ווארען מען האט איהם געהאלטען פאר א פלינקען מענטש, איהם איז קיינמאהל קיין זאך נישט צובראכען געווארען, דעריבער האט ער געזאגט אז מען דארף נאך צוויי פלעשלעך וויין, דער שענקער האט זיך פארווינדערט און האט געזאגט, איך האב נאך קיינמאהל נישט געהערט אז מען זאל דארפען מיין ווי צוויי פלעשלעך צום בענטשען דעריבער זאג מיר דעם אמת, דער משמש האט איהם נישט געוואלט זאגען דעם אמת אז זיי זענען צובראכען געווארען, דער שענקער האט איהם שטארק געבעטען ער זאל איהם זאגען דעם אמת, האט ער איהם צוליעב געטוהן און האט איהם דערציילט אז יענע פלעשלעך וויין האבען זיך איהם ארויסגעגליטשט פון די הענד און זענען צובראכען געווארען, דאן האט איהם דער שענקער דערציילט אז דאס וואס זיי זענען צובראכען געווארען איז צוליעב דעם ווייל ער האט איהם געגעבען יין נסך, און פון דאמאלס אהן איז דער שענקער געווארען פון דעם סטרעליסקער'ס חסידים, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

נאך א ווינדערליכע געשיכטע פון הייליגען רבי'ן ר' אורי מסטרעליסק זצ"ל:

אמאהל איז געקומען א חסיד צו דעם רבי'ן ר' אורי מסטרעליסק זצ"ל ער זאל איהם בענטשען, דער רבי האט איהם געבענטשט,

יין

און בשעת ער האט איהם געבענטש האט ער איהם געזאגט מיט דעם לשון: דיזער מענטש דארף האבען א ברכה און איך בענטש איהם:

דער חסיד איז צוריק געפאהרען בשלום צו זיך אהיים, און אין עטליכע טעג ארום איז ער שטארק שלאף געווארען ר״ל ביז ער האט שוין געהאלטען ביי גסיסה, און די חברה קדושה זענען שוין ביי איהם געשטאנען בשעת יציאת נשמה צו זאגען די פסוקים וואס מען דארף זאגען ביי א בר מינן ר״ל, פלוצלונג האט מען געזעהן אז ער האט זיך אויפגעהאפט און דאס פנים האט איהם זייער געלויכטען, און אין עטליכע מינוט ארום איז ער שוין געווען אין גאנצען געזונד אזוי ווי פריהער, און ער איז אראפגעגאנגען פון בעט:

די מענטשען וואס זענען ביי איהם געשטאנען האבען זיך זייער פארווינדערט, ווארען זיי האבען נאך קיינמאהל אזא זאך נישט געזעהן, זיי האבען איהם געפרעגט וואס איז מיט איהם געשעהן, האט ער זיי געענטפערט מיט דעם לשון:

בשעת אין בין געווען א גוסס ר״ל האט זיך מיר געדאכט אז איך שטיי פאר דעם בית דין של מעלה צום משפט, און אזוי ווי איך שטיי אזוי צווישען דער פמליא של מעלה האב איך דערפיהלט ווי א מענטש קומט אונטער מיר און נעמט מיך ארום מיט זיינע ארעמ׳ס און זאגט צו דער פמליא של מעלה, דיזער מענטש איז מיין און איהר זאלט איהם גאר נישט טוהן, די פמליא של מעלה האבען מיך באלד איבער געגעבען צו דיזען מענטש, דער נאך האב איך מיך אויסגעדרייט צו זעהן ווער דער איז וואס האלט מיך, האב איך געזעהן אז דאס איז דער רבי ר׳ אורי מסטרעליסק ז״ל, און דאמאלס האט זיך מיר געדאכטען אז ער לייגט מיך צוריק אויף דעם בעט, און אין דער זעלבער רגע וואס דער רבי האט מיך צוריק געלייגט אויף דעם בעט האב איך באלד געעפענט די אויגען און דאס פנים האט מיר אנגעהויבען צו לייכטען, און איך בין אין גאנצען געזונד געווארען, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

נאך א וואונדערליכע געשיכטע פון הייליגען רבי׳ן ר׳ אורי מסטרעליסק זצ״ל:

דער גרויסער חסיד און גביר ר׳ מאיר׳ל פון שעדליץ איז אמאהל געפאהרען

געפאָהרען קיין לייפציג נאָך סחורה, איז איהם אויסגעקומען צו זיין צוריק צוועגס אין דער שטאָדט סטרעליסק, האָט ער זייער געוואָלט זיין ביים הייליגער רבי'ן פון סטרעליסק, וואָרען ער האָט געהערט אויף איהם זאָגען אַז ער איז אַ גרויסער צדיק אַז ער ווייסט כמעט נישט קיין צורה פון געלד, און ווי דער דאָזיגער גביר איז אריינגעקומען צום הייליגען רבי'ן פון סטרעליסק, האָט דער רבי מיט איהם אָנגעהויבען צו שמועסען וועגען חסידות, האָט דער רבי געזעהן אַז ער איז פיהל אָנגעזאָפּט מיט חסידות און ער איז אַ גרויסער בעל מדריגה, דער נאָך האָט איהם דער הייליגער רבי געפרעגט וואָס ער טהוט דאָ, און פון וואַנען ער פאָהרט, און ווי אַהין ער פאָהרט, האָט דער גביר געענטפערט, אַז ער פאָהרט יעצט מיט זיין סחורה צוריק פון לייפציג צו זיך אַהיים, נאָר דורכפאָהרענדיג האָב איך אָבגעטרעטען ביים הייליגען רבי'ן צו זעהן זיין התנהגות:

דער רבי האָט זיך זייער שטאַרק אָנגעהויבען צו פאַרווינדערען אויף דעם דאָזיגען גביר און האָט צו איהם געזאָגט, עס ווינדערט מיך זייער אויף אייך אַז אַזאַ בעל מדריגה ווי איהר זענט זאָלט גאָר עוסק זיין אין מסחר, וואָלט דען נישט גלייכער געווען אַז איהר זאָלט אַוועק לייגען דעם האנדעל און זיך בעסער נעמען צום לערנען, וואָרען צו וואָס טויג אייך געלד דאָס געלד האָט נישט קיין שום ווערט וואָס מען זאָל צוליעב דעם געלד אַוועק לייגען די תורה, און דאָס איז דאָך נאָר אַ נאַרישקייט פון אייך אַז אַזאַ מענטש ווי איהר זענט זאָל פערבייטען דאָס געלד פאַר דער תורה, און נאָך אַ זעלכע רייד האָט ער מיט איהם גערעדט אַלץ וועגען דעם אַז דאָס געלד איז גאָר נישט ווערט:

דער דאָזיגער חסיד און גביר ר' מאיר'ל ז"ל האָט אויסגעהערט זיינע רייד און ער האָט געשוויגען, ער האָט גאָר נישט געענטפערט דעם רבי'ן אויף זיינע רייד, וואָרען ער האָט נישט געוויסט וואָס צו ענטפערען אויף דיזע רייד, און ער האָט זיך געזעגענט מיט דעם רבי'ן און ער איז אהיים געפאָהרען:

אין עטליכע טעג אַרום האָט זיך ביי דעם גביר געטראָפען אַ גניבה, עס האָבען זיך אַריין געחאַפּט גנבים צו איהם און האָבען ביי איהם צוגע'גנב'עט די גאַנצע סחורה מען האָט איהם כמעט נישט איבער געלאָזט קיין איין שטיקעל סחורה און ער איז געוואָרען איין אָרימאַן און ער האָט נישט געדענקט דעם סטרעליסקער'ס רייד, וואָרען אַזעלכע רייד וואָס ביינען נישט אַריין אַ מענטש אין הארץ דאָס ווערט באַלד פארגעסען,

דעריבער

דערזבער האט ער שוין געהאט אין גאנצען פארגעסען די רייד פון הייליגען רבי'ן פון סטרעליסק, ער האט זיך שוין נישט געקאנט קיין שום עצה געבען, ער האט אנגעהויבען צו קלערען וואס מען טהוט, האט ער זיך מיישב געווען אריין צו פאהרען צום הייליגען רבי'ן ר' בונם פון פרשיסחא ער זאל איהם דערציילען אלעס וואס האט איהם געטראפען, ווארען ער פלעגט שטענדיג פאהרען קיין פרשיסחא צום רבי'ן ר' בונם: דער דאזיגער ר' מאיר'ל איז געקומען קיין פרשיסחא, איז ער באלד אריין געגאנגען צום רבי'ן זייער פארוויינט און מיט גרויס עגמת נפש, און ער האט דערציילט דעם רבי'ן זיין אומגליק וואס עס האט איהם געטראפען, אז ער איז פלוצלונג געווארען איין ארימאן, דער רבי ר' בונם האט איהם אנגעהויבען אויסצופרעגען ווי אזוי זיין נסיעה איז געווען, און דורך וועלכע שטעדט ער איז דורך געפאהרען ווען ער איז געפאהרען קיין לייפציג, און דורך וועלכע שטעדט ער איז געפאהרען צוריקפאהרענדיג פון לייפציג מיט דער סחורה, און דער ר' מאיר'ל האט איהם אנגעהויבען צו דערציילען ווי אזוי זיין נסיעה איז געווען פאהרענדיג קיין לייפציג און צוריקפאהרענדיג פון לייפציג, און דערווייל האט ער איהם געזאגט אז ער איז געווען אין סטרעליסק, האט איהם דער רבי ר' בונם געפרעגט צו ער איז דארט געווען ביים רבי'ן ר' אורי ז"ל, האט ער געענטפערט יא, האט דער רבי איהם געפרעגט וואס ער האט געטהון ביים רבי'ן פון סטרעליסק און וואס האט מיט איהם דער רבי גערעדט, האט ער איהם דערציילט די אלע רייד וואס דער סטרעליסקער האט מיט איהם גערעדט, אז אזא מענטש ווי איך דארף נישט אין זינען האבען קיין געלד צו פארדינען נאר צו זיצען און לערנען:

ווי דער רבי ר' בונם האט אויסגעהערט זיינע רייד האט ער געגעבען א פאטש מיט דער האנד אויף דער צווייטער און האט געזאגט צו ר' מאיר'ל ווער האט דיך געהייסען פאהרען קיין סטרעליסק צום רבי'ן, האסט דו דען נישט געוויסט אז דער סטרעליסקער ווייסט נישט קיין צורה פון געלד, און ביי איהם איז געלד קיין שום חשיבות נישט, און דורך דעם וואס דו ביסט ביי איהם געוועזן און ער האט אין דיר דערקענט וואס פאר א מענטש די ביסט, איז איהם די זאך זייער נישט געפעלען, אז אזא מענטש ווי די זאל אוועק לייגען דאס לערנען און זיך נעמען צום מסחר, דערזבער האט ער געבעטען מען זאל פון דיר אוועק נעמען דיין סחורה אין גאנצען כדי דו זאלסט דיך נעמען צום לערנען, דאן האט

הערשט

הערשט דער ר׳ מאיר׳ל פארשטאנען די רייד פון סטרעליסקער וואס ער האט מיט איהם גערעדט, און דער רבי ר׳ בונם האט איהם געבענטשט מיט עשירות און ער איז צוריק רייך געווארען אזוי ווי פריהער זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

נאך א וואונדערליכע געשיכטע פון היילינגען רבי׳ן ר׳ אורי מסטרעליסק זצ״ל:

אמאהל איז דער רבי ר׳ זעליג געזעסען ביי דעם סטרעליסקער בשעת דער רבי איז נאך געלעגען אין בעט און געשלאפען, און ער האט געווארט ביז דער רבי וועט זיך אויפוואכען פון שלאף, דערווייל איז אריינגעקומען א חסיד צום רבי׳ן און ער האט געברענגט א מתנה פאר דעם רבי׳נס וועגען, די מתנה איז געווען א קארדענץ מיט אלערליי כלים וואס דאס שטעלט מען אנידער אויף דעם טיש בשעת א סעודה, און וייל דער דאזיגער חסיד האט געקויפט צוויי קארדענצען איינס פאר זיינעט וועגען און דאס אנדערע פאר דעם רבי׳נס וועגען, דעריבער האט ער געברענגט ביידע קארדענצען צום רבי׳ן דער רבי זאל זיך אויסקלויבען וועלכע קארדענץ ער וויל, און אין אמת׳ן האט דער דאזיגער חסיד בגלד בשעת דעם קויפען געוויסט וועלכע ער קויפט פאר זיינעט וועגען און וועלכע ער קויפט פאר דעם רבי׳נס וועגען, ער האט דעם ר׳ זעליגען אויך געזאגט וועלכע ער האט געקויפט פאר דעם רבי׳נס וועגען, נאר פונדעסטוועגען האט ער ביי זיך געטראכט, איך וויל עקסטרע זעהן וועלכע קארדענץ דער רבי וועט זיך אויסקלויבען, ער האט זיי אנידער געשטעלט אויף דעם טיש און ער האט אנגעזאגט דעם ר׳ זעליג וואס ער האט דא געווארט ביז דער רבי וועט זיך אויפוואכען פון שלאף, און ווען דער רבי וועט זיך אויפוואכען זאל ער איהם פארשטעלען די זאך מיט די קארדענצען און ער זאל זיך אויסקלויבען וועלכע ער וויל:

עס איז אזוי געווען, בשעת דער רבי איז אויפגעשטאנען פון שלאף האט איהם ר׳ זעליג דערציילט אז א חסיד האט דא געברענגט א מתנה פאר דעם רבי׳נס וועגען א קארדענץ נאר וייל ער האט געקויפט צוויי קארדענצען פאר זיינעט וועגען אויך איינע, דעריבער האט ער איבערגעלאזט

בײדע קאַרדענצען אַז דער רבי זאָל זיך אויסקלױבען װעלכע ער װיל, דער רבי האָט זיך גענומען פונקט די קאַרדענץ װאָס ער האָט טאַקע געקױפט פאַר דעם רבי׳נס װעגען, דעם ר׳ זעליגען איז די זאַך געװעהן אַ גרױס װינדער:

דער רבי האָט געזעהן אַז ר׳ זעליג װינדערט זיך זײער אויף דעם װאָס ער האָט פונקט געטראָפען צו דער קאַרדענץ װאָס דער חסיד האָט געקױפט פאַר דעם רבי׳נס װעגען, האָט דער רבי צו איהם געזאָגט, זאָלסט נישט מײנען אַז איך האָב אין מיר רוח הקודש דעריבער האָב איך געטראָפען צו דער קאַרדענץ נײן, דאָס איז נישט קײן רוח הקודש נאָר איך װעל דיר דערצײלען אַ מעשה װאָס עס האָט זיך מיר שוין פון לאַנג געטראָפען:

איך בין אַמאָהל געװען בײ מײן ברודער אויף אַ חתונה װען ער האָט חתונה געמאַכט זײן זוהן מיט אַ גרױסען גביר׳ס אַ טאָכטער, און װען איך בין געװען אויף דער חתונה האָט מײן ברודער מיר געװיזען די טײערע מלבושים װאָס דער מחותן האָט אָנגעגרײט פאַר דער כלה׳ס װעגען, און צװישען די מלבושים איז געװעהן אײן מלבוש װאָס עס איז געװען אין גאַנצען געװעבט פון גאָלד און באַזעצט מיט ברילאַנטען, און װען ער האָט מיר געװאָלט װײזען דאָס מלבוש האָב איך מיך אָפּגעריקט, איך האָב נישט געקאָנט צו גײן נאָהענט צום מלבוש, איך האָב געזאָגט אַז דאָס מלבוש האָט זײער אַ שלעכטען ריח, דער ברודער מײנער האָט פון מיר זײער געלאַכט, און װי איך האָב געזען אַז ער לאַכט פון מיר האָב איך איהם געװאָלט װײזען דעם אמת אַז עס איז אַזוי װי איך זאָג כדי ער זאָל מעהר נישט לאַכען פון מיר, האָב איך באַלד געהײסען שיקען רופען זײן מחותן דעם גביר און איך האָב בײ איהם געפרעגט װי ער האָט גענומען אַזאַ טײער מלבוש, האָט דער גביר מיר דערצײלט אַז דאָס מלבוש האָט ער געקריגען אַ געשאַנק פון אַ גרױסען פריץ דערפאַר װאָס ער האָט געגעבען דעם פריץ צו פאַרדינען צװעלף טויזענד רענדליך װאָס דאָס געלד איז געשטאַנען אײן יוד צו פאַרדינען, דערנאָך האָב איך געזאָגט צו מײן ברודער, אָבער יעצט זעהסט די שוין פאַר װאָס איך האָב נישט געקאָנט צו גײן צום מלבוש װײל עס האָט אַ שלעכטען ריח, דער ברודער מײנער האָט זיך זײער פאַרװוּנדערט אויף דעם:

און יעצט זעהסט דו אַז דאָס איז נישט קײן רוח הקודש, נאָר דער מענטש װאָס איז געהיטען פון גניבה און גזילה איז אַז עס קומט

צו

צו איהם אזא זאך וואס זי איז צוליעב גניבה אדער גזילה, איז די זאך פארמיאוסט אין זיינע אויגען, דעריבער בשעת איך בין מיר געגאנגען אויסקלויבען א קארדענץ איז די קארדענץ וואס דער חסיד האט געהאט געקויפט פאר זיינעט וועגען איז פארמיאוסט געוועזן האב איך געמוזט נעמען די צווייטע, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נאך א ווינדערליכע געשיכטע פון הייליגען רבי'ן ר' אורי מסטרעליסק זצ"ל:

דעם סטרעליסקער'ס רבי'נס משמש האט אמאהל דערציילט וואס ער אליין האט געזעהן מיט זיינע אויגען ביים סטרעליסקער ז"ל, איינמאהל איז ער געוועזן ביים רבי'ן אין מיטען דער נאכט און דער רבי איז געזעסען און געלערענט מיט גרויס התמדה און איז געוועזן זייער פארקלערט ביים לערנען, און דאס ליכט האט שוין געהאלטען ביים אויסגיין, און דער רבי האט פונקט געהאלטען אין מיטען ענין, האט ער נישט געקאנט אוועק לייגען דאס לערנען, האט ער געזאגט צום משמש ער זאל אריין גיין אין דער צווייטער שטוב זוכען א ליכט אנצוצינדען, און ווייל די רביצען איז דארט געשלאפען האט ער נישט גוט געזוכט, בעווייל ער האט מורא געהאט ער זאל נאך אויפוועקען די רביצען מיט דעם זוכען, דעריבער האט ער נישט געפונען קיין ליכט, דערווייל האט ער דורך געקוקט דורך דעם לאך פון שליסעל פון דער טיער האט ער געזעהן אז דאס ליכט איז שוין אין גאנצען פארלאשען געווארען און דער רבי זיצט אין דער פינצטער, האט ער זייער מורא געהאט אריין צו גיין צום רבי'ן אהן א ליכט דעריבער האט ער זיך פארזאמט אין דער צווייטער שטוב א לאנגע צייט כדי דער רבי זאל מיינען אז ער זוכט נאך, און מיין האט שוין נישט דורך געקוקט דורך דעם לאך פון דער טיער צו זעהן וואס דער רבי טוהט:

פלוצלונג האט ער געגעבען א קוק האט ער געזעהן אז אין שטוב ביים רבי'ן איז ליכטיג געווארען און דער רבי זיצט וויטער ביי דער גמרא פארטיעפט ביים לערנען אזוי ווי פריהער, און צוליעב דעם גרויסען פחד וואס ער האט געקריגען האט ער נישט געוויסט וואס צו טוהן

טוהן און איז אַזוי געבליבען שטיין אויף דעם אָרט אָן אַ שום תנועה, דער נאָך ווען ער האָט זיך שוין אַביסעל בארוהיגט און איז געקומען צו זיך, איז ער נאָך אַמאָהל צוגעגאַנגען צו דער טיער זעהן וואָס דער רבי טוהט, האָט ער געזעהן אַז אויף דער גאַנצער שטוב איז פינסטער נאָר אויף דעם אָרט ווי דער רבי זיצט און לערענט איז ליכטיג, און דער רבי איז אַזוי געזעסען און געלערענט מיט גרויס התמדה ביז עס איז טאָג געוואָרען:

ווען עס איז טאָג געוואָרען איז דער רבי אַרויסגעגאַנגען און דער משמש איז געווען זייער בייגעריג צו וויסען וואָס דאָ איז אַזוינס געווען וואָס עס איז בייגאַכט ליכטיג געווען, דערווייל האָט ער דערזעהן אויף דער טיש ליגען אַ קליין ספר וואָס דער רבי האָט דערינען פריהער אַריין געקוקט, און ער האָט געוויסט אַז פריהער איידער ער איז געגאַנגען זוכען אַ ליכט איז דאָס ספר נישט געלעגען אויף דער טיש, ער האָט גיך גענומען דאָס ספר אין דער האַנט אַריין צו קוקען וואָס דאָס איז, כדי דער רבי זאָל איהם טרעפען אַריין קוקען אין ספר, האָט ער געזען אַז דאָס ספר איז פיהל מיט היילינע שמות, דאַמאָלס האָט ער הערשט פאַרשטאַנען אַז דער רבי האָט מיט דיזע היילינע שמות געמאַכט ליכטיג זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

נאָך אַ וואונדערליכע געשיכטע פון היילינען רבי'ן ר' אורי מסטרעליסק זצ"ל:

דער גרויסער חסיד ר' צבי הירש פון פאַרצעוו? פלעגט זיין ביי פיהל צדיקים, אויך איז ער דאָרט געווען אַ שליח צבור, אַמאָהל איז דער ר' צבי הירש געווען אין סטרעליסק ביים היילינען רבי'ן ר' אורי, איז ער צוגעגאַנגען שבת צום עמוד מקבל שבת זיין, און ווען ער האָט געהאַלטען ביי „מזמור לדוד הבו לה' בני אלים", האָט ער אָנגעהויבען צו זאָגען מיט אַ הויך קול ווי דער שטייגער איז, האָט זיך איהם פלוצלונג געלאָזט בלוט פון דער נאָז אַזוי ווי זיין געוואָהנהייט איז געווען שטענדיג ווען ער פלעגט אָנהייבען צו שרייען אויפ'ן הויכען קול האָט זיך איהם באַלד געלאָזט דאָס בלוט, נאָר שטענדיג פלעגט איהם רינען נאָר אַביסעל

בלוט

בלוט און עס האָט באַלד אויפגעהערט, נאָר דאָס מאָהל איז איהם געוואָרען אַזוי פיהל בלוט אַז עֶס איז נישט מיגליך געווען איינצוהאַלטען דאָס בלוט, עֶר האָט געהאַט גרויס עגמת נפש דערפון:

נאָך דערווייל ביי דער צייט וואָס דער עולם האָט געזאָגט דעם „מזמור לדוד כו'", האָט עֶר דערווייל אַרויסגענומען אַ פאַרטשיילע פון קעשענע און זיך צוגעהאַלטען די נאָז, נאָר עס האָט גאָר נישט געהאָלפען עֶר האָט געזעהן אַז דאָס בלוט רינט אַלע מאָהל מיין, און דאָ דאַרף ער נאָך אַמאָל געבען אַ געשריי „הבו לה' כבוד ועוז", און אַזוי אַלע פסוקים וואָס דער חזן זאָגט מיט אַ הויך קול וועט דאָך דאָס בלוט נאָך מעהר רינען און וואָס טהוט מען זיך פאַר אַ עצה, איז איהם אין דער רגע איינגעפאַלען ער זאָל ווייזען דעם רבי'ן זיין אומגליק, נאָר ער האָט אָבער נישט געקאָנט צו גיין צום רבי'ן ווייל דער עמוד איז געווען ווייט פון דעם אָרט ווי דער רבי איז געשטאַנען, נאָר דעם רבי'נס זוהן ר' שלמה ער איז געשטאַנען נאָהענט פון דעם חזן, האָט ער איהם געזאָגט ער זאָל צו גיין צום רבי'ן און איהם זאָגען פון זיין אומגליק, דער רבי ר' שלמה האָט אַזוי געטוהן, ער איז תיכף צוגעגאַנגען צום פאָטער צום הייליגען סטרעליסקער און איהם דערציילט פון דעם אומגליק פון דעם חזן, און אין דער זעלבער רגע האָט דאָס בלוט אויפגעהערט צו רינען:

נאָך האָט דער ר' צבי הירש פון פאַרצעווי דערציילט, אַז ער און דער הייליגער צדיק ר' ברוך ז"ל פון סטוצין זענען אַמאָהל געקומען קיין סטרעליסק צום הייליגען רבי'ן ר' אורי זצ"ל פריהער פלעגען זיי פאָהרען צום הייליגען רבי'ן ר' יוסעלע טאָרצינער זצ"ל, נאָך נאָך זיין פטירה זענען זיי געפאָהרען קיין סטרעליסק, און ביי סטרעליסקער איז געווען אַ מנהג אַז זיינע תלמידים פלעגען זיצען באַלד אין ערשטען חדר אַזוי ווי מען איז אַריינגעקומען און דאָרט לערנען, און ווען עס פלעגט קומען אַ חסיד דאָס ערשטע מאָהל צום רבי'ן האָבען די תלמידים איהם נישט געלאָזט אַריין גיין צום רבי'ן ביז זיי האָבען איהם פריהער געפּרובט מיט זיבען פריוו:

אַזוי ווי די צוויי חסידים זענען אַריין געקומען צום רבי'ן אין שטוב האָבען דעם רבי'נס תלמידים אָנגעהויבען זיי אויסצופריווען מיט די זיבען פריוו, פלוצלונג האָט דער הייליגער רבי געעפענט די טיער און איז צו זיי אַריין געגאַנגען, האָט ער פאַרשטאַנען אַז זיינע תלמידים האָבען זיי אויך גענומען צום פאַרהער האָט דער הייליגער סטרעליסקער געזאָגט

צו זיינע תלמידים, מיט דיזע צוויי מענטשען טשעפּעט נישט ווייל זיי קומען פון אַ גוט חדר, פון ר׳ יוסעלע טאָרצינער, איהר דאַרפט זיי שוין נישט פריווען און דער רבי איז מיט זיי באַלד אַריין געגאַנגען אין צווייטען חדר אַריין, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

נאָך אַ וואונדערליכע געשיכטע פון הייליגען רבי׳ן ר׳ אורי מסטרעליסק זצ"ל:

אַמאָהל האָט זיך געטראָפען ביים סטרעליסקער מען איז צו איהם געקומען שפּעט ביינאַכט אָנקלאַפּען וועגען א געווינערין וואָס איז געגאַנגען שווער צו קינד, דער משמש האָט געעפענט די טיער און מען איז אַריין געגאַנגען צום רבי׳ן, און ווי מען איז צוגעגאַנגען צום רבי׳נס בעט האָט מען געזעהן אַז דער רבי שלאָפט, נאָר ווייל עס האָט געהאַלטען ביי סכנת נפשות האָט מען דעם רבי׳ן אויפגעוועקט פון שלאָף, און מען האָט אָנגעהויבען זייער שטאַרק צו וויינען פאַר איהם ער זאָל מתפלל זיין אַז די געווינערען זאָל האָבען גרינג דאָס קינד, דער רבי האָט זיך תיכף אויפגעהויבען און זיך געוואַשען די הענד און געזאָגט ברכת התורה און האָט זיך אַנידער געזעצט אויף זיין שטוהל און גענומען אַ גמרא און זיך געזעצט לערנען, און ער האָט געלערענט אַ שווערע קשיא פון תוספות און ער האָט נישט געלערענט דעם תירוץ וואָס תוספות ענטפערט נאָר ער האָט מיט זיין אייגענעם פאַרשטאַנד פאַרענטפערט אַ תירוץ, די מענטשען וואָס זענען געקומען צום רבי׳ן האָבען נישט פאַרשטאַנען די גאַנצע זאַך, זיי האָבען גערעכענט אַז דער רבי וועט מתפלל זיין פאַר דער געווינערען און צום סוף האָט ער זיך אַנידער געזעצט לערנען, זיי האָבען נישט געהאַט די העזה צו צוגיין איבער פרעגען דעם רבי׳ן וואָס ער טהוט, האָבען זיי געבעטען די מענטשען וואָס זענען דעמאָלט געוועזען ביים רבי׳ן אַז זיי זאָלען איהם בעטען אַז ער זאָל מתפלל זיין פאַר דער געווינערען, בעווייל עס האַלט ביי סכנת נפשות, זיי האָבען די זאַך צוליעב געטוהן, בעווייל זיי האָבען גערעכענט אַז איבער אַ שלאַפען ווי עס האַלט ביי סכנת נפשות מעג מען מחלל שבת זיין, און דאָ איז דאָך סכנת נפשות פאַר צוויי מענטשען פאַר די געווינערין און פאַר דעם קינד מעגען זיי

א וודאי

א וודאי איבער פרעגען דעם רבי'ן, און ווי זיי האָבען געזאָגט דעם רבי'ן
אז עס האַלט ביי סכנת נפשות האָט ער זיך תיכף אויפגעשטעלט פון זיין
שטול און ער האָט מתפלל געווען צו השם יתברך מיט דעם לשון: רבונו
של עולם, אין דעם זכות וואָס איך האָב יעצט פאַרענטפערט די קשיא
פון דעם תוספות, אַזוי זאָלסטו גיך אין באַלד העלפען דער געווינערין
אז זי זאָל אויפגעבינדען ווערען און זי זאָל האָבען גיך און באַלד דאָס
קינד, און עס איז אַזוי געווען, אין דער זעלבער רגע האָט די געווינערין
געהאַט דאָס קינד, מען איז תיכף געלאָפען זאָגען דעם רבי'ן די בשורה,
פון דעמאָלט אָן האָבען די מענטשען פון סטרעליסק געזעהן ווי גרויס דער
סטרעליסקער רבי איז, זיין זכות זאָל אונז ביישטיין מיר זאָלען געהאָלפען
ווערען און זעהן ווי אונזער בית המקדש וועט אויפגעבויעט ווערען במהרה
בימינו אמן